Ն՝ 2538 1893 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 3 ՇԱԲԱԹ 1311 ՁԵՄԱՁԻ ԻՎ ԼՈՒՍԻ 7 ՏՕԳՈՒՋԸՆՃԸ ՍԿՆԵ

20 ԲԱՐԱ

ՁԵՐԻՏԵԻ ՇԱՐԳԻՅԵ

20 ԲԱՐԱ

ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԼԻՅԷ ԹԻՒՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻՎՄԻՅԷ

ԱՊՈՆԷ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

	12 ամիս	6 ամիս	3 ամիս
ՍԹԱՄՊՈՒԼ	140 ղ.	70 ղ.	40 ղ.
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէջիտիէ 20 ղրուշան

{صاحب امتياز: جيوەلكيان}

ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

جريدهٔ شرقيه

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

1ինեմ. 2նեմ վէ 3ինեմ սահիթէ	ղ. 5
Կիւնեմիւ սահիթէ 11է 10ղ. հա.	» 3

Մէկնատու նահիյա տարի պէնալէր մէճմանէն գապուլ օլունմագ վէ սէրբ օլունմայան էվրագ իտաէ օլունմայաճագ

Իտարէխանէի Սթամպօլաս Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 Ճիվէլէկեան մաթպաասընտա տբր։ Գեազէթէի մէվատատ հազգընտա կազէթանըն սահիպ վէ մէսուլը ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ միւրաճաաթ օլունա։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Մէյլիա ճիվարընտա քանի Գաբրէ-րիզա, Ալթաս վէ Բաբաս իսթիհքամ-լարընտաքի սասքիրէ զախիրէ վէ սու կէօթիւրմէք իւզրէ՝ կէչէն չարշէնպէ սապէր Մէլիտատան պիր գաֆիլէ չըգ-մըշ, վէ մէնէրալ Օրթէկա իլէ մէնէրալ Մորվինին գամանատաք ալթընտա պուրը-նան իքի լիվա սաքէր՝ մէզքիւր գաֆի-լէի մուհաֆազա իթմիշ տիր։

Գապլի գապիլէի՝ մէզքիւր գաֆիլէ-նին միւրուրընտա պուլունտրգլարը ճիվար տաղլարըն իւսթիւնտէն աթէշ իթմէ միշ օլտրգլարընտան, գաֆիլէ մէմուրիյէթինի հիւնէր իյֆայա մուվաֆֆագ օլմուշ, վէ թէլէֆաթ վէրմէքտիրզն էօյլէն վագթը Մէլիլայա ավաէթ իթմիշ տիր։

* *

Մէյլիա ճիվարընտա սաքին օլուպ, Սքանդալարար ալէյհինտէ պապը հարէքէթ-լէրտէ պուլունմըշ օլան գապլիլէրի ի-թասթա մէնգուր իթմէք իչին Ֆաս հիւքիւմէթի թարաֆընտան օլ թարաֆա քեաֆի մըգտարտա աթը կէօնտէրիլմիշ օլտրգը՝ հիւքիւմէթը միւարէլէյհանըն խարիճիյէ նազրը թարաֆընտան Սբանիա սէվկէթինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

1896 սէնէսինտէ Գէրլինտէ պիր սէրգիի ումումինին քիւշատը միմքին վէ մէնֆաաթը օլուպ օլմասրգընը թէպգիգ իլէ, նէթիճէի միւթալէաթընը արգ իթ-մէք իւզրէ, չէհրը մէզքիւր պէլէպիյէ բէյիսի՝ պիր գօմիսիօն թէշքիլ իթմիշտիր։

Ինկիլթէրանըն Մատրիտ սէֆիրի օ-լուպ, էօնարատա պուլունմագտա օլան Սըր Տրըմընտ Ուօլֆը՝ Սբանիա իլէ Ֆաս (Մարոգ) արասընտագի իհթիլաֆքն ֆասլը-նը միւթէզամմին օլմագ իւզրէ վ. Ինկիլթէրանըն լէհնտէ օլարագ մուֆասսալ պիր թալիմաթ ալմշ օլտուզընը Ֆէնոս քէմալը էհթիյաթլա պէյան իսթյոր։

Թրնօվա իսթինաքը ճէզա մահքէմէսի՝ ալաֆր. նոյեմբերին 9ընտա սապրգ Թըրնօվա մէթրօբօլիտի Գէլէմանըն տավասը-նը բուլէթ իթմիշ տիր։

Մումախիլէհ ագաէմէճ միւպպէէան քիրէք ճէզասընա մահքիմ օլմուշ իքէն, պու քէրրէ իսթինաքէն բուլէթ օ-լունան մուհաքէմէսինտէ ճէզասը 3 սէ-նէ մահպուսիյէթէ թէպտիլ օլունմըշ տբր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ավսթրիա—Մաճառիսթան տէվ-լէթի թարաֆընտան Պապը Ալի իս-թիշարէ օտասը մուավինէլերինտէն Շեքիպ պէյէ իթա օլունան Յին-ճի բիւմպէտէն Ֆրանսուա-Յոզէֆ նիշանընընն՝ միրը մումախիլէհ թա-րաֆընտան գապու վէ լէտէլ իշճայ թաալիգի խուսուսընա իրատէի Սե-նիյէ սուտուր իթմիշ տիր։

—Հիւքիւմէթ իլէ էշխաս պէյ-նինտէ գուհուր իտէճէք տավարա-տան տօլայը իթա օլունան մէսարի-ֆը մուհաքէմէ իչին նէզարէթ պիւտճէլէրինտէ այրընա պիր մէպ-լաղ դայտ օլունմատընընտան, Մա-լիյէ նէզարէթի՝ Պապը Ալիտէն իս-թիհսալ իթտիկի մէէզունիյէթ իւ-զերինէ՝ տէվարը բէսմիյէճէ վէ-բիլէն մէսարիֆը մուհաքէմէնին տա-խի պատէմա տախիրը պիւտճէ ի-տիրմէսինի իչար իթմիշ տիր։

—Սագբզտա պիր յման ինչաբ-նա թալիպ օլան թիւճճարտան Մէհ-մէտ Ապուտ էֆ. կէչէն ճումաա էր-թէսի կիւնիւ Շուրաի Տէվլէթէ ճէլպ օլունարագ՝ թալիպ օլտրը իմթի-յազ հագգընտա քէնտիսինտէն իյ-զահաթ ալընմըշ տբր։ Շուրաի Տէվ-լէթի՝ Մ. Էլիսագօ իլէ բիւֆէգասը-նըն միւթալէպաթընը մագամը Սա-սարէթէ իչար իթմիշ օլտրզընտան, մումախիլէհ Ապուտ էֆ.նին իֆա-տաթը տախի պաշգանա մագամը Սասարէթէ արգ օլունաճագ տբր։ Շուրաի Տէվլէթին մազպաթաը իլէ Ապուտ էֆ.նին իֆատաթը՝ Պապը Ալիճէ թէտգիգ օլունաճագտբր։

—Սիրահ գաչբրբլմասը վէ եա ֆի-րուսթ իտիրմէսինին մէնի իչին՝ լիւզում կէօրիւլէն թէտապիրին իթ-թիխազ իտիրմէսի՝ Գայսերիյէ միւ-թէսարրըֆլըղընա էմր օլունտրընը Մ.Ռէյնոր եազըյօր։

—Մէնաֆի վէ մէսարիֆ հիսսէի իանէլէրի իչին չիմտիյէ գատար եալընըզ պիր սէնէտ ալընմագտա իսի իսէ տէ, պու իքի տաիրէնին այրը այրը պուլունմալարը հասէ-պիյէ, պատէմա գիքր օլընան իքի գըսմ հիսսէլէր իչին այրը այրը սէնէտլէր ալընմասը, վէ օլպպատէ-քի նիզամնամէ մուճիպինճէ, միւլ-թէգիմէրտէն ալընաճագ սէնէտաթ-թն պաշգա պաշգա օլարագ Զրաաթ Պանգասը չիպէլէրինէ թէսլիմ օլունմասը՝ Շուրաի Տէվլէթճէ գա-բարկիր օլարագ, մազպաթասը մա-գամը Սատարէթէ թագտիմ իսիլ-միշ տիր։

—Շայան պուլբրլան միւսատէի Սէնիյէ իւգերինէ Ինկիլթէրա սէֆի-րի Սըր Գրարֆօրտ՝ բէֆգագաթընտա մէմուրիյը սէֆգարէթէտէն պաղրյա-բբյլա Ինկիլիզ իւմբրաի պահրիյէ-սինտէն ամիրալ Սըր Ճոն Գոմբրել պուլընտրը հարտ, էվվելքի կիւն թօգգաբու սերայընտա պուլընան էսլիհաի աթիգա միւգէխանէսինի զիյարէթ իթմիշ տիր։ Օրման, Մէա-տին վէ Զրրաաթ նազարը ահմէտ. Սէլիմ Մէլհամէ էֆ. հազրէթլէրի՝ սէֆիրը միւշարէլէյհին բէֆգագա-թընտա պուլընմըշ տբր։

—Օսմանը թիճարէթը պահրիյէ-սինին թէվֆիր մագսէարիլէ թիճա-բէթի վէ Նաֆիա նէզարէթինճէ գա-լէմէ ալընըպ Պապը Ալիյէ թագտիմ, վէ Շուրաի Տէվլէթի թանզիմաթ տա-իրէսինէ հէվալէ օլընան Նիզամնամ լայիհասը հագգընտա տիւն տաիրէի միւշարէլէյհատա միւզաքէրաթ ճէ-բէյան իթմիշ, վէ պու էսնատէ թի-ճարէթի միտիրի սատատ. իսմալ հագգը պէյ հազրէթլէրի տախի հազրը պուլընմըշ տբր։

—Օրման, Մէատին վէ Զրրաաթ նէզարէթինին սոն 3 այ զարֆընտաքի հասրլաթը՝ սէնէի սապրգայա նիսպէթլէ 48,000 լիրա ֆազլա կէօ-բիլտիկինտէն, նէզարէթը միւշարէ-լէյհա պիտճէսինէ 16,000 լիրա զամմ իտիրմէսի զըմընտա մէէզուն-նիյէթ իսթիհսալ իթմէք իչին թէքքար Պապը Ալիյէ միւրաճաաթ իտէճէք տիր։

—Սիսամ պէյի Ալէքսանտր Գա-բրաթէոտորի բաչա հազրէթլէրի՝ Ֆը-բրանա թարիֆաօընընն մէզգրի իճ-բայէ վազընան տօլայը տիւչբը սէքմէ օլան ճեզիրէի մէզքիւրէ չա-բրապ վէ իւզիւմ մահսուլաթը հագ-գընտա Պապը Ալիյէ մուֆասսալ պիր բաբօրթօ իրսալ իթմիշ, վէ տէրատէսիմը ագտ օլան թիճարէթ ահնամէյէրինին միւգաքէրաթը էս-նասընտա իշպու զարար ու խասա-ընն էօնիւ ալընմագ իչիւն լազըմ կէլէն մուգաբրէրաթընն մէվզրի իճ-բայէ վազընը թալէպ ու խատատ էյլէմիշ տիր։

—Կէօմրիւք մուհաֆազա մէմուր-լարընընն սուրէթը ինթիխապ վէ վէ-զաֆինէ միւթէալլիգ օլարագ տաի-րէի արտէսինճէ թէշքիլ օլունան գօմիսիօնը մախսուսճա պիր նիզամ-նամէ գալէմէ ալընըպ, Շուրաի Տէվ-լէթ թանզիմաթ տաիրէսինճէ իգ-թիզա իտէն թէագիդաթ իճբա օ-լունարագ թանզիմ օլընան մազպա-թասը՝ մագամը Սատարէթէ թագ-տիմ գըլընմըշ տբր։

—Գալաթա կէօմրիւկի իսթիլա-սաթը մալիմէսինտէ զիմէտխալ օ-լան էշխաս հագգընտաքի թահգի-գաթ էվրագընընն հէյէթը իթհա-միյէճէ թէագիդ իտիրմէքտէ օլտը-ղը։ Վէ պու կիւնէրտէ լագըմ կէյէն մազպաթանըն թանզիմինէ իպթիւ-տար օլունաճաղը իշիտիրմիշ տիր։

—Իսկիւտար-Գասրքէօյ Սու շիր-քէթի ալեագատարանը տրասընտա-քի իսթիլաֆ ֆաալ օլընըզընտան, գարիպէն գումբանեա՝ իգթիզա ի-տէն եէրլէրէ սու ազըթտրըճաղ տբր։

—Տէրսաատէթ վէ եա ճիվարընտա բօրսրլէն, չինի վէ ֆաղֆուրի վէ սաիրէ իմալինէ մախսուս օլա-բաղ պիր ֆապրիգա ինչասը իչիւն իմթիյազընը իսթիտա իթմիշ օլան Մապէյնը Հիմայուն միյմարը սա-սատ. Եանգօ պէյէ միւթէալլիգ օլան էվրագ՝ Պապը Ալիտէն Նաֆիա վէ Թիճարէթ նէզարէթինէ իատէ օլընը-տրզընտան, տիւն Թիճարէթ մա-տիրի սատատ. Իսմալ պէյ հազրէթ-լէրիյէ մուավինի Սինանեան իզզ. Մկրտիչ էֆ. վէ իմթիյազընը թալի-պի հազրը օլտրզը հայատ իճրան միւ-զաքէրաթ օլընմըշ տբր։

Իշիտիսիկինէ կէօրէ, մումախիլէյհ Եանգօ պէյ՝ գիքր օլընան իմթիյազ 50 սէնէ միւստէթլէ թալիպ օլուպ, 6 այ զարֆընտա պիր անօ-նիմ շիրքէթի թէշքիլինէ մէճպուր օլաճաղ, վէ մէզքիւր շիրքէթին սէրմայէսի 25000 լիրա օլաճագ տբր։ Հայաու օն եօթնիրսի Հ... մէզքիւր սերմայէյի 100000 լիրա-յա իպլաղ իթմէկի տէրէօհատ իթ-միշ տիր։

Մումախիլէյհ Եանգօ պէյ՝ Էվրօ-բատան կէլմէքտէ օլան բօրսրլէն վէ ֆաղֆուրիտէն մասմուլ էշեա-նընն մէնը իսխալինի թալէպ իթ-մէքլէ պէրապէր, քէնտի ֆապրի-գասը իչիւն ճէլպ իատէճէկի մասէն քէօմիւրինին տախի կէօմրիւք բէս-մինտէն մուգիյէթինի թէքլիֆ իթմիշ իսէ տէ, թէքլիֆը մէզքիւր գապու օլունմամըշ, վէ եալընը-ղ Լ-ըէկի քէօմիւրի իսթիմալ էյլէտի-կի հայտէ, պունտան կէօմրիւք ա-լընմամասընա գարար վէրիմիշտիր։

—Հանեատա սանտրգ էմինի ի-քէն, վուգու պուլան իսթիլասա-թընտան տօլայը 2 սէնէ միւստէթ-լէ հապս իսիլմէսինէ հիւքմ օլընան Ֆօթի Սթէֆանիսի խասթա օյտու-ղընտան, պագրյէի միւստէթը ճէ-զալիյէսինին աֆվբյա թախլիյէի սէպիլի խուսուսընա պիլիսթիյզան իրատէի Սենիյէ չէրէֆսուտուր պույրուլարագ, մէրգում՝ սալվէ-բիմիշ տիր։

—460 թոնէլաթօրդ պուղտայ եիւքիւ պիր սէֆինէ Թայկանատ-ան չէհրիմիզէ կէլմէքտէ օլտրը-ղը հայտէ, տիւն սաաթ 3 բատտէրէինտէ Դա-բապրուն աչբզընտա գարայա օթուր-մուշ տբր։

Ճան Գուրթարան մէմուրլարը սէ-ֆինէտէ պուլընանլարը գուրթար-մագ իչիւն չալըշմըշլար իսէ տէ, կէ-մի ուզագտա գազազէտէ օրմուշ օ-լուպ, կէմիյէ եէթիշէմէտիքլէրինա-տէն, կէմիտէ պուլընան գարտան իլէ թայֆալար՝ քէնտի ֆիլիգա-լարընա պինէրէք գարայա կէլմէք իւզրէ իքէն՝ տակալարըն շիտտէ-թինտէն սանտալ տէվրիմիշ, վէ Ճան Գուրթարան մէմուրլարը՝ 9 քիչինին 1 նէֆէրտէն մասատարընը սալիմէն գուրթարմըշլար իսէ տէ, կէմինին կէլտիկի մահալ պուլաշրգ սատ օլընալարագ, մէրգումլար իլէ պունլարը թախլիս իտէն մէմուր-լար՝ օրատա պիր միւնասիպ մահալ-տէ գարանթինա ալընա ալընմըշ-լար տբր։

—Օսմանը Պանգասը միւտիրը ու-մումիսի Սրր Էյտար Վինսընթ՝ զէվ-ճէսիյէ պէրապէր կէլէճէք ատա-ֆրանկա դեկտ.ճսընտա չէհրիմիպտէն Լօնտրայա հարաքէթ իտէճէք տիր։

—Օսմանը Պանգասը տիրէքթօրը Մ. Լա Ֆիւանդ՝ էօնիմիւզտէքի ճումաա էրթէսի կիւնիւ չէհրիմիզէ կէլէճէք տիր։

—Շէհրիմիզ նագլիյէ գումիսիօն-ճրլարընտան Մախսեան Սենէքերիմ էֆ.՝ Մէսամբրի գումբանեասը վաբօրլարընտան պիրինէ եիւքէյիպ Քիրասսնա կէօնտէրէճէկի պիր մըգ-տար էշեաի թիճճարիյէի կէչէն կիւն մախունճըլարընա թէսլիմէն վաբօրա կէօնտէրտիկի, վէ մախու-նամըլար եիւքիւ պօշալթնագ իչիւն վաբօրընն եանընտա պէքյէմէքտէ օլտուգլարը հայտէ, կէճէճէյին մա-խունայա խըրսըզլար կիրէրէք էշ-եանընն պիր տէկիկինի այմըշլար վէ 40 լիրա գըյմէթինտէ էշեաի թիճ-ճարիյէյի չարմըշլար տբր։

Բէյֆիյէթ գապըթճաա խապէր ալընտրգաա տէրհալ թէհարրիյաթա պաշլանմըշ, վէ իշպու սէնիդ խըր-սըզլընընտա զիմէտխալ օլտրգլարը անլաշրլան մէզքիւր մախունճըլար-ան Ահմէտ վէ Օսման նամ շախա-լար սէրատէթ օլունըպ թահթը թէվգիֆէ ալընմըշլար տբր։

— Հէյսպէլի ատա մէքթէպլէրիս-նին գըշընն եագաճագլարը քէօ-միւրիւն՝ մէզքիւր ատատա մուգիմ Գ[illegible] Օրմանեան Գ[illegible] բանեասը միւտիրը ումումիմ Գա-բրամանեան իզզ. Յարութիւն էֆէն-տի թարաֆընտան մէճճանէն իթա իտիլտիկի մաէլմէմունիյէ իշիտիր-միշ տիր։

—Բուսիատան ավտէթ իտէնէ-րին՝ իսթէտիքլէրի մահալէրտէ իս-քեան իթմէլէրի իչիւն լազըմ կէլէն թէսհիլաթը իպլաղ օլունմասը՝ Պապը Ալիտէն Էրզրում վիլայէթինէ էմր ու իշար գըրընմըշ տբր։

—Տիւն սաաթ 8½ատա չէհրիմիզ-ատէ արգա արգայա խաֆիֆճէ իքի տէֆա զէլզէլէ վուգու պուրմըշտբր։

ԱՀՎԱԼԸ ՍԸՀՀԻԹՅԷ ՎԷ ԳՕԼԷՐԱ

Տէրսաատէթատէ վէ մէմուրքը Շահանէէնին սակր պագը մահալ-լէրինտէ զուհուր իտէրէք էլ-եէվմ տէվամ իթմէքտէ օլան գօլէ-լա խասթաղրընընտան տօլայը, թա-րաքը հազրէթը Բատիյահիտէն Եըլ-տըզ Սէրայը Հիմայունընտա թախ-սիս իտիլէն տաիրէի արիյէտէ 31 կիւնտէն պէրու օգուրթաղրըլան տուվալար խիթամ պուլարագ՝ տիւն հուգուրը Հիմայունատա չէյս վէ իւյէմալար թարաքընտան խաթմը չէրիթ վէ չիֆաի չէրիֆ տուալաբըյ-լա մինդրպէի վէլատէթ դրատթ օ-լունմըշ տբր։

Թէպլիղաթը բէսմիյէ ճէտվէլը մախսուսընտա կէօրիւլտիկի վէճճէ-լէ, տիւն չէհրիմիզտէ գօյէրատան 45 վուգուաթ վէ 19 վէֆիյաթ օլմուշ տբր։

Գէլիքրատ գուրպինէքի պէօյիւք պէնտին պագը մահալէրինի թամիր իթմէք վէ էօնիւնէքի սիրէրի եիւքսէլթմէք իչիւն 300000 քիւ-սուր գր. մասրաֆ իտիլէճէկի ան-լաշըլմըշ, վէ օլ պագատ թանզիմ լտիլէն քէչֆ տէֆթէրի մէրճիրինէ թագտիմ գըրընմըշ տբր։

Եէնի Պաղչէտէ քահին զուրէպա Միւսիմիյն խասթախանէսինէ պու քէրրէ պիր բիւվէրիզմաէօր մաքի-նասը վաղ օլունմըշ տբր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Բօմա թիճարէթ օտասը՝ թանվիլաթը Օսմանիյէնին իթալեան համիլէրի մէճ-լիսը սումուտիսի իչիւն հազըրլըղ կէօր-մէքտէ օլարը կիպի, մէճլիսը մէգքիւ-ը՝ կէլէճէք ալաֆր. յունվար 15տէ վէ եախօտ օ էանալէրտէ ագտը իճթիմայէ տավէթ իթմէկէ պու քէրրէ գարար վէ-րիմիշ տիր։ Մէճլիսը մէզքիւրէ կալընը-ղ Իթալեան համիլէրի գապուլ օլընը-պ, պունար՝ մէճլիսէ տուվատուլ հազգընը հա-իղ օլմագ իչիւն թանվիլէրինի պիր իս-մէվպապէրէ մուգապիլ պիր պանդայա տէբօղիթօ խաէեէքլէր, վէ պու իրմու-խապէրէ թէպպիսէթի միպէյյին պիր գանսօրաթօ թասսիրնամէսի մէրգաթ պուլընճագ տբր։ Մէճլիսը մէզքիւր՝ սրրի Օսմանը շրմենտրքէր թանվիլաթը համիլէրինէն միթէչէքքիլ օլմայըպ, հիւքիւմէթը Սենիյէնին հէր նէվի էանամ վէ թանվիրաթը համիլէրինէ տախի աչըգ պուլունճագ տբր։

* *

Իթիճագ ակսիր էօլը չիրքէթինին խազինէի Մալիյէսէն մանթուպը օլան 35000 Օսմ. լիրասընն թէէպիյէսինէ սուհուլթի օլագ իւզրէ չիրքէթը մէզ-քիւրէ վէքիլի Մ. Սթէֆանօվիչ խազի-նէի Մալիյէյէ 60000 լիրայագ պիր ալ-ճէ թա իտէրէք, մուգապիլինտէ նագտա թէպտիի գապլը օլան թանվիլաթ ալաղ իթմիշ տիր։ Անճագ պու իսթիքրազը 24000 լիրասը նագտէն իթա օլընըպ, պագրյէսի պալէատէ զիքր օլընան մաթ-լուպաթ պագայասընա մահտուպ իսթի-միշ տիր։

ԱԶԳԱՑԻՆ

Գումգաբու տրշարընը Թաղ-Խորհուրդը՝ իսթիֆա իթմիշ օլան 3 ա-գանընն եէրինէ տիկէր 3 ագա իրակ խաէրէք, Բաթրիգ Ամնո.Տ. Խորէն Պարէյէվիչ Մուրատ եանպ ու թաս-տիգինի ըէճա իթմիշ իսէ տէ, Բաթրիգը միւշարէլէյհ հազրէթլէ-բի՝ թասսիգէ հաճէթի օլմագընընը լազըմ կէլէն մըգտարտա քէնտիսի-նէ մուավին ազարար ամագա մուխ-թար օլտրզընը պա թահրիրաթ մէզ-քիւր Թաղ. Խորհուրդա ճէվապէն պէյան իթմիշ տիր։

Քղի Առաջնորդական Տեղապահը Խաչատուրեան Գեր. Տ. Արիստակէս վարդապետ՝ պու կիւն Տէրսաատէթ-տէն ասըրուճա էրզրում հարէքէթ իտուպ, օրատան տա Քղիյէ ադի-մէթ իտէճէք տիր։ Բուհանիի մուա-միլէյհ Քղի քիւհէսինատ վէ մէք-թէպլինատ էյֆաի մէմուրիյէթ իթ-մէք իւզրէ, Ս. Երուսաղէմ ժա-ռանգաւորաց բուհանի մէքթէպլին-տէ իքմալը խահսիլ իթմիշ օլան Պ. Մկրտչի պիրլիքտէ օլ թարաֆա կէօթիւրմէքտէ տիր։

Պու սէնէքի դուրագլըգ սէպէ-պիյէ էրզրումտա զախիրէ պու սը-բատա պահալը օլտրզը կիպի, դըշ մէվսիմի իւսթէ կէլէրէք եօլլար գարանըպ պու հալին տահա զիյա-տէ ալընըրայմասընտան գօրգաւտը-ղընա մէպնի, Բաթրիգխանէ թա-րաքընտան հիւքիւմէթը Սենիյէնին մերհամէթ վէ չէֆգագաթը բէտէ-բանէսինէ միւրաճաաթ օլտուգընը կիպի, Մուշ էհալիսինին սախի՝ նէ եէյէճէք վէ նէ էքեճէք զախիրէ վէ թօհումըզը պուլընմայըպ, էօ-թէյէ պէրիյէ կիթմէյէ մէճպուր պուլընմասը հասէպիյէ, պու պապ-տէ տախի հիւքիւմէթը Սենիյէնին մերհամէթինէ իլթիճա օլունաճագ տբր։

Պիր միւտէթտէն պէրու Էվրօ-բատա պուլընան թիճճարը միւ-թէպէրէտէն Էսայեան Մկրտիչ էֆ. Գալաղատա գարանթինա միւտէ-թինի իքմալ իմտիքտէն սօնրա, տիւնքի կիւն չէհրիմիզէ ավտէթ վէ մուվասէլէթ իթմիշ տիր։

Ս. ՓՐԿԻՉ ԽԱՍԹԱԽԱՆԷՍԻ

Ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքս մէջ պիրող տարափոխիկ հիւանդութեան առթիւ, որ քալը չըջանակներու մէջ մտածմանց առարկայ եղած է՝ Հոգաբարձութիւնս Ազգ. Հիւանդանոցն վարակումէ զերծ պահելու նպատակաւ առողջապահական ամէն միջոցներ արդէն ի գործ դրած եւ Ս. Յակոբայ վանուց մէջ պատսպարեալ Որբանոցի աղջոյց թիւն եւս սահմանափակելով՝ հատատուութեանս նորաչէն մի մասին մէջ փոխադրած էր, այժմ եւս յիշեալ վանուց մի անջատ մասն համաճարակէ վարակեալ հիւանդաց միայն յատկացուցած է այսօրուընէ։

Ուստի այս առթիւ Հոգաբարձութիւնս պարտ անձին կը համարի ծանուցանել այն պաշտպանաց որոց վաքանցի առթիւ տոյժ յանձնուած է, ինչպէս եւ այլ պաշտօնական ու անպաշտօն անձանց թէ՝ մինչ ց'անհետանիլն սոյն հիւանդութեան՝ Որբանոցիս մէջ ընդունուելու համար տոյժ չը յանձնարարեն, զի ի հարկէ ստիպեալ պարտաւորեալ է մերժել։

Աւելորդ չեմք համարիր այս առթիւ յայտարարել նաեւ թէ՝ տոյժոց ընդունելութեան մասին, Հոգաբարձութիւնս լրագրաց միջոցաւ հարկ եղած ազգարարութիւն պիտի ընէ յառաջիկային եւ յայնժամ պիտի կարենայ ընդունել միմիայն որբ, անտէրունչ եւ սոյն գթութեան յարկին ինամոց կարօտ եղող տըղայքն։

* *

Հոգաբարձութիւնս ներկայիս չնորհակալութեամբ կը փութայ ծանուցանել թէ՝ Տէնիզլի (Իզմիր) վաճառականներէն Մեծ. Ստեփան էֆ. Գէորգեան՝ որոյ մարդասէր զգացումներն ծանօթ են՝ ճած է նուիրել եօթն Օսմ. ոսկի ի ձեռն Մեծ. Յարութիւն էֆէնտիի Աչոտ Փաշեան։

Ի դիմաց Հոգաբարձ. Ազգ. Հիւանդանոցի

Վ. Ատենադպրի Վ. Ատենապետի

Ս. Ա. Թաշճեան Բ. Ճ. Սիմոնիանեան

Կ. Պոլիս 1 Նոյեմ. 1893

. . . Խմբագիր,

Կը փութամ խնդրել որ բարեհաճիք տօգթօր Սէրգիչէն էֆ.ի կենսագրութեան այսօրուան հրատարակի մասին մէջ ուղղել սխալ մը կարենար։

Հանդէս Ամսօրեայ էջ 338 Ա. սիւնակ Բ. տող վերեւը է,

«Մոլեռանդ սիրահար բարոյականի, որոյ ապացոյց է 1846ին հրատարակած իւր «ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔ» անուն գեղեցիկ եւ հմտալից աշխատասիրութիւնը, ամուսնացած է» եւայլն։

Այս կտորը մոռցուած է Հանդէս Ամսօրեային մէջ, զայն հրատարակելիդ խնդրելով

Մնամ Ձեզդ անձնուէր

Տօքթ. Վահրամ Թորոսեան

15 Նոյեմբեր 1893

Իւսկիւտար

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Վիէննա 14 Նոյ.

Բէյնրաթի մէճլիսի՝ նոյ. 23տէ ապը իմթիմայա տավէթ օլընմըշ տբր։

Բօմա 14 Նոյ.

Աւսթրիա-Մաճառիսթան խարիճիյէ նազրը գոնթ Գալնօքի պու կիւն Միլանա միւվասէլէթ իթարիկինտէն գրալ Ումպերթօ՝ միւշարէլէյհի Մօնվատա Նոյ. 15տէ զիյարէթ իթմէյէ տավէթ խէճէք վէ պու զիյարէթտէ Իթալիա խարիճիյէ նազրը Մ. Պրին տախի հա-զըր պուլընճագ տբր։

Մատրիտ 13 Նոյ.

Թանճատան եազըլարընա կէօրէ, Մարոգ (Ֆաս) հիւքիւմատը՝ Բիճ գա-պիտէլէրի չէյլէրինէ մէքթուպլար եա-զարագ, Սբանիօլար իլէ իճրա օլունան միւզաքէրաթ միւտէթինճէ մուխաս-մաթը թաթիլ իթմէլէրինի իսթար էյլէ-միշ տիր։

Սօֆիա 13 Նոյ.

Մէճլիսը մէպուսան՝ Սօֆիա-Բօման տէմիրեօլ խաթթընն ինչասը գոնթրա-թօսընը ֆէսխ իթմէյէ վէ ինդիսէն մէվ-զրի միւզայէտէյէ գօյմագա տարը օլան գօմիսիոն բաբօրթօսընը գապու իթմիշ տիր։

Գօլօլեան վէ Քրթիկեան էֆէնտիներն տէօշէմէլիք մաղազալարընն իլանը ի-չիւն սոն սահիֆէյէ միւրաճաաթ օլընա։

ԱՀՎԱԼԸ ՄԱԼԻՃԷ

ԷՕՀԱՄԸ ՕՍՄԱՆԻՃԷ

Հէր միլքին վէ հէր տէվլէթին էսհամը ումումիյէսի, օ տէվլէթին վէ միլքին ահվալը էգոնոմիգիյէսի այնասը օլսըղը օ գասար պիրինմիշ վէ թաստիգ օլունմուշ պիր մատէ տիր քի, պաշլըճա զանն ու էֆքեարտան իպարէթ պուլունան բուլթիգա պէնտէրի՝ սըրֆ հագբաթը հալ օլան պօրսա լիսթարը գասար գանաաթը թամամէ հուսուլէ կէթիրէմէղէր,

Շէյլէ քի, պիր միլքին վէ պիր տէվլէթին ահվալը էգոնոմիգիյէսի, իթիպարը մալիսի, վէ հաթթա վիճուանին սաղլամըղը տէրէճէսի իւզէրինէ պիր ֆիքրը սալիմ հուսուլէ կէթիրմէք իչին, էն գըսսա վէ էն գաթի թարիգ՝ պօրսալարըն հիւքմինէ վէ մէյլիյաթընա միւրաճաաթ իթմէքլիքտէն իպարէթ պուլընմագտա տըր տիմէքտէն զիյատէ սահիհ պիր սէօզ օլամագ։

Պունըն իչին տիր քի, էօթէտէն պէրու ահվալը մալիյէյէ էհթմիյէթ վէրէրէք միանասպաթ ալտրգճա անտէն պահո իթմէքտէ, վէ անլէրի բուլթիգա պէնտէրիմիզէ մուին թուլմամագտայըզ։

Տահա զիյատէ տօղրուսընը սէօյլէմէք իչին, ահվալը բուլթիգիյէ օյմայըզ, իլա ահվալը մալիյէ տիր։

Ահվալը մալիյէնին այնասը տախի պօրսալար տըրլար տէտիք։

Ֆագաթ պու պօլսալար իւզէրինէ ալընան մալիմաթ տախի սըրֆ պիր էյլէնճէ կիպի թէլագգը օլունըրլար իսէ, պունըն նէթիճէսի՝ ֆիտրէտէն զիյատէ մաղարրաթտա գարար գըլսպիլիճէյինտէն, մէրագա անըն թէորիսի լազըմ կէլիր քի, էքմէք տիտնեասընըն սէյամէթի, իշթէ պու թէտարիա ճիհէթինէ մերպութ պուլընմագտա տըր։

Պու սէյամէթ ճիհէթի պօրսալարըն մէյլիյաթը ճիհէթի տիր, վէ միւտէրրիսլէրի տախի կագէթալար տըր։

Պօրսալարտա վուգու պուլան մուամէլաթ իքի նէվ տիր։

Պունլարտան պիրիսի, կիւնլիւք պէօյիւք հէր նէվի մէճմուա ահվալ իւզէրինէ իպնա գըլընմըշ ,վէ պիր սաաթտան տիկէր պիր սաաթա վէ պիր կիւնտէն տիկէր պիր կիւնէ թէպէտարլաթ էյլէնճէսի օլարընընան, պունլարա էմնիյէթ իտիլիպ տէ էսասի պիր իշ կէօրմէք վէ պիր ֆիքր հուսսլէ կէթիրմէք՝ ատէթա գումար օյունը տըր։

Տիկէր նէվի տէ, սաղլամ պիր իսթիգամէթի թուլթան մէյլիյաթը ումումիյէ տիր քի, էանլըշըղա սէվգ իթմէյէն ճիհէթի պու օրտրընընան, ահվալը բուլթիգիյէնին վէ ահվալը էգոնոմիգիյէնին միզանը սահիհի տէ պու օրտպիրը։

Տույունը Ումումիյէ իտարէմիզի վիճուտէ կէթիրէն մալիյէճէ գարարը ալի կիւնիւնտէն պէրու էվրօբա պօրսալարընընն մէյլիյաթը ասան աշիքեար սուրէթտէ միլքիմիզ վէ տէվլէթիմիզ լէհինէ սէօնմիշ օլտրընը մալիմ տիր։

Պու պէօյիւք թէպէտարլա՝ պիր հիւանիւ թէվէճճիհտէն եալոտ պիր նէվի արէագատան թէվէլլիտ էյլէմիշ պիր մէյլիյաթ էսէրի տէյիլ տիր։

Մալիյէ ալէմինտէ պէօյլէ պիր շէյին իմքանը օլամագ։

Պաշգա շէյ տիր էկէր մատտէյէ պագը խարիճի սէպպէր գարրընը իսէ, քի օ տախի միսթէէնա, խուսուսի, վէ երնէ մալիյէ ալէմինին մալիմի օրան պիր շէյ օլուպ, ահվալը ումումիյէյէ պիր էսաս թութուլամագ։

Պիզիմ լէհիմիզտէ միշահէտ օլունան սէմերէ պու գապիտէն տէյիլ տիր։

Էկէր էսհամը ումումիյէմիզէ, կէրէք Լօնտրատա, կէրէք Բարիզատ, վէ կէրէքսէ Պէրլինտէ, Վիէննատա, Համպուրկտա վէ մահալը սարրէտէ բաղպէթը ումումիյէ կէօթէրիմէյէ պաշլամըշ իսէ, պու բաղպէթ բօյիթիգանա տօսթլուգտան տէյիլ, իլա մալիյէճէ մաթէմաթիգ հիսապլարտան հուսուլէ կէլէն պիր մէյլիյաթը սահիհէ էսէրի տիր։

Անճագ թէէսսիֆ օլունանագ պիր շէյ վար իսէ, օ տախի չուտը քի, այնի մէյլիյաթը հասէնէն սէմերէլէրի պիր ազ կիւճճէ պաշլատըր։

Մալիյէճէ գարարը ալի վէ Տույունը Ումումիյէ իտարէսինին իհտասը՝ օն իքի սէնէլիք քէյֆիյէթ տիր։

Ֆագաթ էլէէվմ 88 ֆր. բատէլէրինտէ պուլլան չըմէնտքիէր էսհամըմըզը անճագ 32 ֆր. սուլարընտա չալդանըպ տուրմուշ օլմասը՝ տահա գա՞չ սէնէլիք իշ տիր։

Քէզալիք էլէէվմ 24 վէ 25½ ղ. ֆիյաթլարընտա կէզէն D. վէ C. գօնսօլիտէլէրիմիզին անճագ 18 ղ. ճիվարլարընտա կէգինիպ տուրմուշ օլմասը՝ հէնուզ անճագ իքի սէնէլիք էյ սէյմէ՛ սիմտիրի սէպէպի օլտրընը կիպի, էսհամը ումումիյէմիզ ֆիյաթլարընընն տախի էբէյիճէ կէճճէ օլարագ ուլանմըշ օլմասը սէպպէրինէ տէ թահգիգինէ կիրիտիյիմիզտէ, էֆքեարը սէյիմէ իլէ գանաաթը քեամիլէ արասընտա պուլընան ֆարգտան պաշգա պիր սէպէպ պուլամայօրուզ։

Օն իքի սէնէտէն պէրու տըր քի, պիզ արթըգ դուշ էռէն պիր էհալի օյմայըպ, իլա դուշ վէրէն պիր էհալէյիր։

Մալիյէ լինանը իլէ, իշ պուրատա խոյլէռէն խոյլէ տէյիլ, իլա դէսպոտ-ռուն թէպտիլ օյմուշ օլույօր։

Նէթիճէնին պիր ազ էրքէն եախոտ պիր ազ կէճ հուսուլէ կէմէսի՝ թէպէտարլին հիւքմինի մահվ իտէմէզ։

1891 սէնէսի դեկտ. 8ինտէ պու թէպէտարլի գաթիէն հուսուլէ կէթիրտիք։

Շըմէնտքիէր էսհամըմըզը 32 ֆրանգտան 96 ֆրանգա գասար եիւքսէլմէսի, վէ ումումի գօնսօլիտէլէրիմիզին 7 ղ. տան 15 ղ. գասար թէրագգրը, եանի 100տէ 40, 100տէ 100, վէ հաթթա 100տէ 200 իլէրի ֆըրլամասը, սուլէն պու կիւնքի հալիմիզին նէթիճէսի տէյիլ, իլա թա օն իքի սէնէ էվվէլէրի տուխաու լիթարլիմիզ եէնի թարիճէսի տիր։

Անճագ Էվրօբա էհալիսի՝ էվվէլէրի եալընըզ եէնիտէն պօրճ իտուպ էսքի պօրճլարըմըզընն ֆալդինի վէրմէմիզէ օլ գասար ալըշմըշ իտի քի, տէվրէի հազրըճտէ եէնիտէն պօրճ իթմէքսիզին էսքի պօրճլարըմըզընն ֆայիդինտէն մատտա անպարընը տախի վէրէպիլմէք իգթիտարընա մալիք պուլընարըզմըզդա ինանմըշ իտի իսէ տէ, օլ պապատ գանաաթը թամամէ հուսուլէ կէթիրմէք ճիհէթինտէ պիրազ ազրըճա տավրանմըշ տըր։

Ֆիլմագը եէնի գարարընը վէ եէնի իտարէէնին պէօյիւք սէմերէլէրի տախի հէման պիր իքի սէնէ վէ տերհալ հուսուլէ կէլէմէտիլեր։

Ֆագաթ իվրօբալընընն պէքլէտիյի վէ պէքլէյէճէյի շէյ տախի պու օլամագ իտի։

Հէյ պիր ազ դապուլ իտէմէզ քի, պիր չօճուգ անճագ պիր իքի եաշընա վարմըշ օլտրընը հալտէ ամթ եարընընա չըգըյապիլսին։

Ֆագաթ սէնէլէր տէվը օլընտրգճա, գարար թահթընտա օյան ֆայիդալեր վէ ըէսիւրմալ թէէսիյաթը բէք նիզամընտա վէ թէմամը թէմամընա վէրիլտիքտէն պաշգա, գարարընն խարիճինտէ օլարագ աչըգտան տա ըէսիւրմալ թէէսիյաթը սէնէ պէ սէնէ արթմագտա օլտրընը, վէ նիհայէթ մէմուլ օլընտրընը կիպի ամթ իլէ տէյել իլա չըմէնտքիէրլէր իլէ գաթը մէսաֆէ իտիրմէքտէ պուլունտրընը էօրէիլտիկ կիպի, էն միվէպսիս եիւրէքէր տախի՝ արգու իթմիքլէրինտէն զիյատէ գասյէ միւգթէտիր օլապիտիկտէր։

Վէ իշթէ շմման պիրա իթիրազ օ հալտէ պուլընըյօրզ քի, էվրօբա պօրսալարընընն մէճճուլ վէ մուվագգաթ ֆարգը ֆիյաթլարընա տէյել, իլա էն սաղլամ վէ տախմի հիսսեսիւ մէյլիյաթլարընա նախլ պուլընըյօրզ։

Կէչէն կիւն տախի տէտիք քի, էսհամը ումումիյէմիզ իւզէրինէ եալընըզ 1 ղրշ. թէրագգը պիրէ՝ սէրվէթիմիզճէ 100տէ 5 զամմ տիմէք տիր։

Եա պու զամմ 1 ղրշ. օրմայըպ տա 40-50 ղրշ. օլուր իսէ, իշին տէրէճէյէրի նէ՞րէյէ վարմըշ օլուր, վէ տահա տա նէ՞րէյէրէ վարաճաղը պիհագգին մէմուլ օլունապիլիր։

Շու սօն օն իքի սէնէ զարֆընտա ումումի էսհամը ումումիյէմիզ իւսթիւսթէ ագալի 100տէ 50 թէրագգը պուլմըշ իսէ, տիմէք տիր քի, միլքիմիզին սէրվէթը ումումիյէսի, ահվալը բօլթիգըյէմիզ վէ ահվալը էգոնոմիգըյէմիզ 100տէ 50 իլէրի կիթմիշ տիր։

Եալոտ թապիրը ախէրլէ սէօյլէյէրէք, տույունը ումումիյէմիզ նօղթան նազարը իլէ Էվրօբա ինտինտէ եիւզ միլիօն լիրա գըյմէթիմիզ պուլընմագտա իտի իսէ, պու եիւզ միլիօնլըգ գըյմէթիմիզ՝ ելեէվմ եիւզ էլլի միլիօնտա եիւքսէլմիշ տիր։

Տույունը ումումիյէ էսհամըմըզ՝ հէբսի տէ պիզտէ պուլընմայըպ, էքսէրիսի տէ Էվրօբայա մախսուս պուլընմագտա օյմասը զանը՝ բէք եանլըշ պիր զանն տըր։

Զիւնքի թէրագգրի սէրվէթի տիմէք՝ էսհամ գըյմէթինին թէրագգրընտան հուսուլէ կէլէն Ն-դ տէյել, իլա ԷՌԷԴ տըր։

Պիր միլքին իթիպարը տախի, քէնտի էսհամընընն ֆայիզի մըգտարը իլէ էօչիւլէպիլիր։

1891 նիհայէթի գարարը ալինտէն վէ Տույունը Ումումիյէ իտարէսինին իհտասընտան էվվէլ, տույունը ումումիյէմիզին ֆայիզի սէնէվի 100տէ 15է վէ տահա գիյատէյէ պիլէ կէլտիյի կէօրիւրմիշ տիր։

Շիմտի իսէ, սէնէվի 100տէ 4 ֆայիզ իլէ, եախոտ ֆարգը ֆիյաթը պիրլիքտէ հիսապ իտէրէք 100տէ 5 ֆայիզ իլէ պիր իսթիգրազ ագտ էյլէմէք էն գօլայ էշէրտէն պիրիսի օյմուշ տըր քի, պու հիսապպա պիրինտէ իշ գամի թէրագգրի եթիպար տիմէք տիր։

Զանն իտէրիզ քի, պիր միլքին ահվալը մալիյէ վէ ահվալը բօլթիզըյէ թէրագգրսը իշին պունտան տահա բարլաղ վէ պունտան տահա գաթի պիր իսպաթ կէօսթէրիյէմէզ իտի։

Հէյէ տէօրթ սընըֆ գօնսօլիտէ-[illegible] ինտինտէ ա սոնոճանա տահ սահ-թիշն օրթասան գայտրըրզպ արթըգանընն սէօգիւնիւ իթմէմէմիզ, վէ գօնսօլիտէ օլարագ եարընը B, C, վէ D սընըֆլարընճա պօրճուտրզ դարմըշ օյտուղընը ֆարզ իթմէքլիյիմիզ լազըմ կէլիյօր։

Տույունը Ումումիյէ իտարէմիզին իհտասընտա 116 միլիօն լիրա տէյնիմիզ տախլիտինտէ 7,831,800 լիրալըզ գասար A սէրիտէն պօրճուտրզ պուլընմագտա իքէն, պու պօրճ վէրիլէ վէրիլէ անճագ 2,572,600 լիրա գասար գարմըշ տըր քի, պիր գաչ սէնէ զարֆընտա պունընն տախի թէմիզլէնմէսի իլէ, թախսիսաթընընն քեամիլէն գուրթուլաճաղը շիւպհէսիզ տիր։

Ումումի տույունը էճնէպիյէմիզին 116135000 լիրատան 107824000 լիրայա էնտիրիմիշ օյմասը ֆարգընընն նէ տէմէք օլարընը տախի օնլար գօլայճա անլայապիլիր քի, մուայյէն պիր թախսիսաթ թահթընտա պուլունմայարը իյճագ իտէն ֆայիզի վէ բէսիւրմալի տույունաթընը իլը սէնէլէրէք էքսիրմէսի՝ տէվրի սէնէլէրէն թէնէզզիլ մըգտարընը նէ՞ գասար արթըրը։

Զանն իտէրիզ քի պու ֆարգը ազիմէ, պէյն էլ խալգ, քիրազ աղրըլըգը նամը վէրիրմէքտէ տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

ՆԻՇԱՆ

Էչիլիէթ վէ իգթիտարընա մէպնի Պիրիտ վիլայէթի ժանտարմա պիրինճի թաղուրընն պինպաշը բիրի. Մէսուտ էֆ.յէ թէպտիլէն Կիւնճի Մէհիտի,

Պրուսա թիճճարընտան Մօրուք օղլու Տիգրան էֆ.յէ Ճինճի Մէհիտի,

Մէդ-ԷՌ

Իթալիա տէվլէթի թէպտասընտան օլուպ 11 սէնէսէն պէրու Մարանկոլանդի Ամիրէտէ իսթիհսամ օլընմագտա օլան Վիչենսօ ուսթայա սէնատթընտա օլան Մէհարէթինէ մէպնի իֆթիխար միտալեասը ինան պուլըրլմըշ տըր։

ԱՀՎԱԼԸ ՍԸՀՀԻԹԻՃ ՎԷ ԴՕԼԷՐԱ

ԲԷՍՄԻ

Լէհիլհամ պու կիւնէ գասար տախի պիմարխանէյէ հի, վուգուաթ զուհուր իթմէմիշ տիր։ Տիւնքի իրանան սօնրա Սէլիմիյէ գըշլի Հիւմայունընտա 3, Սիլիհտար Ադատա Բըլթըմ գօրտօնընտա ժանտարմա նէֆէրաթընտան 2, Պապը Ալի ճիվարընտա Թօմրուգ տաբէսինտէ 1, Իտարէի Մախսուսէ մաղունարընտա 1 միւսապ, վէ էսկի խասթալարտան Հայտար Բաշա խասթախանէսինտէ 1, Մալթէբէ խասթախանէսինտէ 1, Պահրիյէ մէրքէզ խասթախանէսինտէ 1 վէֆիյաթ վուգու պուլմուշ, վէ խարիճտէ Ուն Գաբանընտա 1, Խասքէյտէ 8, Թավուգ Բազարընտա 3, Դասրմ Բաշատա 2, Պէյօղլունտա 1, Սրթա քէօյտէ 1, Պալաթտա 1, Սատմուտբաշատա Զավուշպաշը խանընտա 1, Սիլիհտար Ադատա Բըլթըմ գումբանեասը ամէլէսինտէն 4, Գասրմ Բաշա թանզիֆաթ ամէլէսինտէն 3, Տէմիր Գաբուտա 3, Գումգաբու Նիշանճը մահալլէսինտէ 1, Իսկիլիտարտա 2, Ֆաթիհտէ 1, Սալգըմ Սէօյիւտտէ 1, Պապը Ալի ճիվարընտա Լալա Խայրէտտին մահալլէսինտէ պէքեար օտալարընտա 1, Եուսուֆ Բաշատա 1, Թէրսանէի Ամիրէ ինշաաթ ֆապրիգասը ամէլէսինտէն 1 քիշի միսապ օրուպ, իշպու խասթալար միյանընտան վէ էսկի միսապարտան 16 քիշի վէֆաթ իթմիշ, վէ տիկէր խասթալարըն ահվալը սըհհիյէլէրի եօլունտա ճէրէյան իթմէքտէ պուլընմըշ տըր։

2 նայմ. 309

* * *

Տ-էրէէ Ո-ռ-ռբ Սբհհիյէէն.

Ասիր զըթասընտա Պէնի շէհրատէ էվվէլճճէ գուհուր էյլէմիշ օյան վէպա (եումուրճագ) ,վէ իպմիր շէհրինտէքի գօլերա իրլէթլերինին լէհիւլհամտա միանտէֆի օլտրընը, վէ Պուլկարիսթան էմարէթիյլէ Ռումէլիի Շարգինին ահվալը սըհհիյէսինին տախի եօլունտա պուլունտրընը, վէ Թայկանտա 3 հաֆթատան պէրու գօլերատան էսէր գարմատրընը, վէ Ամսթերտամ, Բօթթերտամ վէ Լա Հէյտե տախի սըհհէթը ումումիյէնին եօլընտա իտուսի՝ իշարաթընբէսմիյէտէն անպաշըմասընա պինտէն հոկտ.ին 30ընճը կիւնինտէն իթիպարէն չըգըպ կէլէճճէքլէրէ շամիլ օյմագ իպպէ, Մամուրէթ իլ Համիտիյէ իլէ Լահեա պէյնինտէքի սէվահիլ միւվարէտատը հագգընտա իճրա օլունմագտա պուլընան 10 կիւն գարանթինանընն 5 կիւնէ, վէ Իպմիր վիլայէթինին միւվարէտատը պէրրիյէ վէ պահրիյէսինէ գարը իճրա օլընմագտա օյան 5 կիւն գարանթինանընն 24սաաթա թէնզիլի վէ Պուլկարիսթան վէ Ռումէլիի Շարգիտէն եօլճրյա, վէ եօլճրըզ կէլէճճէք սէֆֆանին Գավագտա 24 սաաթ թէվգիֆի օլընըգտան սօնրա բրաթիգասընընն իթասը, վէ Թայկան միվարէտատընը իճրա իտիմէքտէ պուլընան գարանթինանընն տա՝ Գավագ վէ Սինօգտա իյֆասը մուխթասր պրագրամագ իւզրէ 24 սաաթա էնտրիլիմէսի վէ Ազագ տէնիզլինին սաբր մահպրէրինտէնկէլէնէրը հագգընտա մէվճուտ օյան 24 սաաթ իհֆթիյաթ գարանթինասընընն տախի Գավագ վէ Սինօգ թէհֆֆուզխանէլէրինտէ իճրասընտա մուխթասր պրագրամասը, վէ Ամսթերտամ վէ Բօթթերտամ վէ Լա Հէյ սէվահիլի միվարէտատը իչին մէվզու օյան 5 կիւն գարանթինանընն քէզալիք 24 սաաթա թէնզիլի, վէ Պասրատա գօլերա իրլէթինին թէհագգուզ էյլէմէսինէ մէպնի հոկա. 24տէն իթիպարէն Պասրա քէօրֆէկլինտէն չըգըպ կէլէճճէքլէրին Գամբրան վէ եա էպուսսուտ ատալարընընն պիրինտէ 10 կիւն գարանթինայա վազը խուսուսարընա կէչէն ճումատա երթէսի կիւնիւ ագտ օլընան Մէճլիսը Ումուրը Սըհհիյէսէ գասար վէրիլէրէք իգթիզասը իյֆա գըլընմըշ օլտրընը իյան օլունը։

* * *

Քէօթահէատա 3 կիւն էվվէլ խասթանան պիր գասրն բաղալ կիւնիւ վէֆաթ իթմիշ վէ ճումատա երթէսի կիւնիւնտէն բաղալ կիւնիւնէ գասար էսկիշէհիրտէ 1 միւսապ օլուպ, պունընա Սէյտը Ղազի Նահիյէսինին Արապ Վիրան գա-

---

)(235)(

ԲԱՐԻ-ԼԻՕՆ-ՄԷՏԻԹԷՐԱՆԷ

ՇԸՄԷՆՏՔԻԷՐ ՎԱԳԱՍԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ
ԳՈԱՎԻԻ ՏԸ ՄՕՆԹԻԷԼՆ

ՄԻՒԹԷՐՃԻՄԻ
ԱՆՏՈՆ ԱԼԻԹ

Օգուստանլարընը խաթըրլարընտա գալմըշ օլմագ լազըմ կէլիր քի, Ֆէրնան տը Բօտիլ՝ Անժէլ Վէրնիէնին թախլիյէսի հագգընտա վուգու պուլան թէշէզպիլասաթընընն նէթիճէսինի Լէոն Լըրուայէյէ պիլտիրէճէյինի վատ իթմիշ իտի։

Լէոն իլէ բէֆիգի Բընէ իսէ, պունտան տօղայը մէրագատա գալմըշ օլաուզլարընտան, էվտէն չըգմայըպ միւտտաիի ումումիյի պէքլէմէքտէ իտիլէր։

Դարու չալընտրգտա Բընէ աչըզ, Մ. տը Բօտիլի իչէրի ալտը. Լէոն մէրգումը կէօրիւր կէօրմէզ հէման իւզէրինէ տօղրու գօչուպ. —Նէ՞ խազէր, մուվաֆֆագիյէթ հասըլ օլապիտի՞ մի։

—Էվվէթ, օլտու։

—Տիմէք մատամ Վէրնիէ։

—Հապտան չըգտը։

—Նէ՞րէյէ կիթաի, նէ՞ եարբյօր։

—Պիչարէ գասրն հէման թէհարիյաթա պաշլասը, պէնտէն այրըլտը, տօղրու էմէքտասը Դաթէրինի կէօրմէյէ կիթաի։

—Պու մուղլագ իչին էօթէսինտէն պէրի կէլմէք իչիւն նէ՞յէ կիւվէնիյօր։

—Հըսսիյաթը մատէրանէսինէ։

—Պունլար բօմանլարտա թասավվուր օլունապիլիր. լաքին ահվալը ճիտտիյէէ կէլինճէ, զանն իտէրիմ քի զապրթանընն մուավէնէթի տահա զիյատէ միւրաճճահ տըր. Նիչի՞ն զապրթայա միւրաճճաթ իթմէյօր։

—Անժէլ քէնտի պաշընա հարէքէթ իթմէք արզու իտիյօր, քէնտինէն պաշգա քիմսէյէ էմնիյէթի եօք։

—Հապտան չըգտրը սըրատա հալինի կէօրմէք իսթէր իտիմ, քէնտի քէտէրիյլէ նէ՞ տէրէճէ միւքատէր օլուուղրմը վէ այնը քէտէրի հրսա իթմէքտէ պուլունտըղրմըն էսպապընը անլաթմագ վէ մատամագէլ էմմա Բօզընն աչզրյա սուզան օլտուղրմը պիտիրմէք արզու իտէր իտիմ։ Պու սուրէթլէ գալպսինին հրսսիյաթընը քէնտիսինէ թէֆհիմ իտէպիլտիյիմ հալտէ, եալընըզ պաշընա հիչ պիր իշէ մուվաֆֆագ օլամայաճաղընը վէ պէնիմ մուավէնէթիմէ միւհթաճ պուլունտրընը պէլքի անլար իտի։

—Քէնտիսի թէվզիֆ օլունտրգտան վէ խանէսի թէմիր իտիլիքտէն սօնրա, զըղը էմէքտարընը խանէսինէ իլթիճա իթմիշ. կիտպպ պիր ան էվվէլ օ էմէքտարընը կէօրմէք վէ լազըմ կէլէն իյզահաթ վէ մալիւմաթը ալմագ իսթէտի։ Լաքին պու ադշամ մատամ Անժէլի կէօրէճէյիմ վէ սիզին մուավէնէթինիզէ միւրաճաաթ իթմէսինի նասիհաթ իտէճէյիմ։

Միւտտաիի ումումի՝ մուավինի Լէոն Լըրուայէյին խանէսինէն չըգտրգտան սօնրա, տօղրու զապրթա տարէսինէ կիթտի վէ ասայիշ միւտիրինի կէօրիւպ, Էմմա Բօզտան պիր իսապէր օլուպ օլմատըղընը սիւալ իլէ օ անէ տէկին հիչ պիր իւմիտ քէօչէսի կէօրիւնմէյիրինի անլայարագ, միւթէէսսիրէն խանէսինէ ապիմէթ իթտի։

17.

Անժէլ Վէրնիէ արապանն իչինտէ բըլանընը եաբմագտա իտի։ Իքի մէսէլէյի մէրագ իթմիշ իտի։ պիրիսի Սէսիլ Վէրնիէյին ճէպ տէֆթէրինին նասըլ օլուպ տա քէնտի օտաարնտա չիչէք սագսրսընընն իչինտէ պուլունմասը, վէ իքինճիսի տախի Էմմա Բօզընն Դաթէրինին խանէսինտէն նասըլ չըզրպ կիթմիշ օլմասը մատտէյէրի իտի։ Արապա Տամ սօգաղընտա աթթար տիւքքեանընընն էօնիւնտէն կէչէրքէն մէգքիւր տիւքքեանը զարալը կէօրտիւյիւնտէ Անժէլ՝ քէտէրինտէն ասը ասը կէօզ եաչը տէօքմէյէ պաշլատը. արապա 108 նամէրօյը խանէյին էօնիւնտէ տուրտու. Անժէլ տիւչար օլտրընը խէլէճան ու հէյլեճանընն չիտտէթինէ զալէպէ իտէրէք արապատան էնտի.

Էմէքտարը Դաթէրինին եգամէթ իթմէյի օտա նէ՞ թարաֆտա օլտուղընը պէլ-

---

տիրինտէն տօղրու մէզքիւր օտայա չըգտը. գարունընն անախթարը իւսթիւնտէ իտի։ Անժէլ գարուլը պիր քէրրէ վուրտուգտան սօնրա իչէրտէն սէսէ պէքլէմէյիպ, հէման աչտը իչէրի կիրտի։ Դաթէրինն գարուլա տօղրու կէլտի. Անժէլի կէօրիւր կէօրմէզ ալտիմը մէսէրրէթ վէ հայրէթ վէ տէնչէթէ գարըշզ պիր սէտա տըր տալը վէրտի. մէսէրրէթ վէ հայրէթի մէրգումունինն պէօյիւք պիր թէօհմէթտէն տօղայը մահպուս օլտուղընը պիլտիյի հալտէ նասըլ օլուպ տա գուրթուլմուշ օլմասընտան նէչէթ իթմէյ, վէ գօղդուսու տա մէրգումունին լէհճէսինտէ ազ պիր միւտտէթ գարքընտա հասըլ օլան թէպէտարլուղն վէ պիր տէ զըզընն նէ օլտուղընը սօրտուղը հալտէ նէ՞ ճէվապ վէրէճէյինի շաշրրմըշ օլմասընտան հասըլ օլմուշ իտի։ Հէր հալտէ պիրի պիրլէրինի կէօրիւր կէօրմէզ, սարբլարագ աղլայա աղլայա էօրիւշմէէ պաշլատըլար։

Նէ՞ սուրէթլէ հապտան չըգմըշ օլտուղընը Դաթէրին սիւալ իթտիքտէ,

—Հալիմէ մէրհամէթէն մուավազաթ սուրէթտէ թախլիյէ էյլէյտիլեր. հիւքիւմէթ հուզուրընտա կլան մաղնուն վէ միւթթէհիմ իմ. զըղըմը արայըպ պուլմագ վէ սուչսուզ օլտուղրմը իսպաթ իթմէք իչիւն սալը վէրտիլեր իսէ տէ, պու պապատ վէրիլէն մէօնլէթ բէք գրսսա օլտուղընտան, պիր տագիզա պիլէ ֆէկվի իթմէյէ կէլմէզ։ Պու սանիյէտէն իթիպարէն հէր շէյի պէրթարաֆ իտէրէք թէլաշըզճա իչէ պաշլամալըյմ. Նէ՞ օլմուշ նէ՞ կէչմիշ հէբսինի անլամագ վէ պիրմէք իսթէրիմ. զինինի թրլա, Սէն-Ժիւիէնէ զըզրմըն եանընա կիթտիյիմ սրրատա պուրատա նէ՞ օլտու նէ՞ օլմատը պիրէր պիրէր թարիֆ էթ. պէն թէվգիֆ իտիտիքտէն սօնրա զըզրմ եէբսիլ եուրտսըզ գալմըշ, սէն զըզըմը ալմըշ պուրայա կէթիրմիշսին. լաքին եալընըզ սէօզիւ իլէ զալպիմ քարա քարչա օլույօր. պու պահսը պէրթարաֆ իտէլիմ վէ իշիմիզէ պագալըմ. Էմմա Բօզ պուրատան չըգմըշ կիթմիշ նապէտիտ օլմուշ, զըզըմ ստ՞ղ մը տըր, տէյլ՞ մի տիր անլամագ, վէ էկէր սաղ իսէ պուլմագ, վէ էկերչի էօլմիշ իսէ ախըր ինթիգամ իթմէք իսթէրիմ. էն քիչիւք վէ ճիզգի պիր էմարէյին պիլէ պէնիմ իչին պէօյիւք էհմմէյէթի օլապիլիր վէ զըզըմըն պուլունմասընա եարտրմ իտէպիլիր. պինանէն ալէյ՞ ազընը պաշընա թօրլա տա վուգուը հալի պէյան էթ.

(Տեղ-ի)

րիչէսինաէ էսկի խասթալարտան 2 քիչի վէֆալի իթմիշ տիր։

Թրապիզօն, Իզմիր, Պաղտատ ,վէ Գասթամունիտէ քեաին Պարթըն վէ Ամասրա գարիչէ վէ գասապալարընտա գօյէլասանպիր կէօնավուգուաթ օլմամշը տըր։ Եայրնը Պաղտատըն Հինտիյէ միւլհագաթընտան էպուն-գայտա հոկա. 28աէ 75, վէ Բիուֆէտէ հոկտ. 23աէն 25է գատար 3 վէֆիյաթ վուգու պումշը տըր։

Թիւթսիւ իճրա իթմէք մէմուրիյէթիյէ կէչէն սէնէ Դամէրան թէհաֆֆուզխանէսինէ կէօնտէրիրմիշ օլան տօգթոր Օլյանէսի պու քէրրէ Մէճիրը Սըհհիյէ գարարը-յլա իտարէի Սըհհիյէ պաշ տէպէնֆէքթէօրլըղնա թային օլընմշը, վէ ամիրէն նէֆէրաթը ասքէրիյէտէն թէշքիլ օլընան թիւթսիւ հէյէթի էֆրատընա թիւթսիւ ամէլիյաթը ֆէնէիյէսինին թասալիմի խուսուսը՝ թապիպը մումայիյէհ իհտալ օլընմշը տըր։

Մումայիյէհ տիւնքի կիւն Գավազ վէ Սինօպ վէ Թրապիզօն թէհաֆֆուզխանէլէրինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ օրուպ, ավտէթինաէ Պահրը Սէֆիտաէ պուլայրգ մահալլէրի զիյարէթի վէ թէֆթիշ իտէճէք տիր։

Թէշթատա պիր կէօնա վուգուաթ օլմամշը տըր։

Հօլանատտա ալաֆը-նոյ-ին 6ընտան 12սինէ գատար 6 վուգուաթ վէ 2 վէֆիյաթ գուհուր իթմիշտիր։

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ

ԹԻՒՆԿ ՏՕՔԹ. ՍԷՐՎԻՃԷՆ ԷՖԷՆԴԻ

Շէհրիմիզ աթըպպաի միւհիթէրէ-մէսինէն օլուպ եարըմ ասըրտան պէրու պուլընտըղը մէպլէքէրէ պիր մէպգըլ միւմթազ իհրաղ իթմիշ օլան Տօքթ. սատտ. Սէրվիչէն էֆ. հադրէթլէրինին թէրճէմէի հալինէ տարը օրուպ, էրպապը գալէմիմիզէն Տօքթ. Թորգոմեան Վահրամ էֆ.նին էսէրը գալէմի օլարագ Վիէննատաքի Հէնրէ Ամոյրյ բիսալէսինէ նէյր օլունան չայանը գրաաթ պիր մէգալէնին պէրվէճէնը զիյր նագլի թէնսիպ օլունմուշ տըր։

(Ցնդուն Նորէգիական Օրէնսգիրք)

1853 դեկտեմբերի 27ին Տօքթ. Սերվիչէն էֆէնտի, լինելով ատենապետ ազգ. Ռուսական Խորհրդոյ, իր իսկ նախաձեռնութեամբ եւ առաջարկութեամբ յաջողած է ազգ. հիւանդանոցին մէջ հաստատել երկրագործական վարժարան մը, որոյ համար այն ատենի Գերագոյն Ժողովոյ ուղղած մէկ նամակը, հրատարակուած արդէն հիւանդանոցի պատմութեան մէջ, պատմական մեծ կարեւորութիւն մը ունենալով, կարտատրպեմ հոս ամբողջովին։ Անուանիկ այն.

«Ազգային Գերագոյն Ժողովը Սուրբ Գրքի հիւանդանոցին մէջ չորս տարիէ (1849) ի վեր ազգին աղքատ որբ ու անտէրունչ տղաքը կրթելու ձեռք զարկած է։ Այս մարդասիրական ու ազգասիրական ձեռնարկութեան նպատակը նոյն տառապեալ մանկանց ապագայ վիճակին լաւութիւնն է։ Իրենց արված այժմեան կրթութիւնը նախապատրաստութիւն մըն է եւ ո՛չ անմիջապէս այս վիճակին հասնելու միջոցը։ Այս միջոցը արտեսա մը կամ այն սորվեցված գիտութեանց գործադրութիւնը միայն կրնայ ըլլալ։ Ռուսական Խորհուրդը մտածելով որ նոյն տղայոց ապագայ վիճակը պատրաստելը ազգային Գերագոյն Ժողովին բարի նպատակը արդիւնաւորել է, խորհեցաւ եւ պատշաճ դատեց որ անոնց մէջէն լարմարագոյնները ընտրելով, երկրագործութեան տէրն օգտակար ուսմունքը անոնց սորվեցնելու հոգ տարվի, որով վարժանէն ելնելնէն ետքը արհեստ մը ձեռքերնին ունենալով կարող ըլլան իրենց ապրուստ ճարելու եւ վերջոյին խեղճութեան մէջ չիյնալու։ Ցայսմանէ է որ երկրագործութեան արհեստին մէջ կը պարունակի, պարարտանութիւն, այգեգործութիւն, մշակութիւն, կենդանաբանութիւն , մեղաքսագործութիւն, շերամատաձութիւն , եւլն, որոնց իւրաքանչիւրն ալ զատ զատ գլուխաւոր արհեստներ եւ հետեւաբար ապրուստի դուռներ են։ Ասոնք սորվեցնելու համար երկրագործական գլխաւոր դասատուն արդէն Ուսումնական Խորհուրդը իւր կողմէն կը նշանակէ, անոր վարձքին ալ հոգը իւր վրան առնելով , այսինքն առանց ազգին բեռ մ'ըլլալու։ Ուստի իւր այս օգտակար դիտաւորութիւն ձեր մեծապատուութեան ծանուցանելով, անոր գործադրութեանը համար ձեր հաւանութիւնը շնորհելիդ կը խնդրէ

Ի դիմաց ուսումնական խորհրդին
Խորհրդապետ Ս. Վէրնէան։»

Հիւանդանոցի երկրագործական վարժարանը երկու տարի միայն տեւեց, եւ չկրնալով տակաւ նորանոր ծախքերու գոյացեցաւ ի մեծ ցաւ ազգին՝ որ իւր գժբաղդ որբերուն համար կը նախատեսէր քաղել անկէ մեծ օգուտներ։

Տօքթ. Սերվիչէն էֆէնտի իրաւամբ պարտաւոր եմք համարել մէկ ամենամեծ բարերարը մեր հիւանդանոցին, որ դեռ կարօտ է կարօտ չատ բարեկարգութեանց, եւ որմէ վրայ Սերվիչէն էֆէնտի իւր կենաց երեկոյին մէջ իսկ չէր դադարեր բնաւ խորհելէ եւ մտածելէ ; խրախոյս եւ քաջալերելով առ այս երիտասարդ հայ բժիշկներուն ։

Այսչափով չի լմննար սակայն Տօքթ. Սերվիչէն էֆէնտիի կարողութիւնները , իբրեւ մեծ բժիշկ, հմուտ յունարէն, լատինէրէն, ֆրանսերէն , իտալերէն , թրքերէն եւ մայրենի լեզուաց , բաց ի իւր պատմական, իմաստասիրական եւ քաղաքագիտական նուրբ, խորին հմտութիւններէն , որով Ալի եւ Ֆուատ մեծանուն փաշայներուն եւ այլ երեւելի օսմ. նախարարաց համակրութիւնն եւ մտերմութիւնը վայելած էր։ Տօքթ. Սերվիչէն էֆէնտի ունի նաեւ զրական տաղանդ. գրող-բժիշկ մը եղած է նա, եւ առաջին հայ գրող-բժիշկը դարուս։

Բժշկական թերթերու մէջ հմտալից գրութիւններ եւ 1866ի Կ-ՊԷՆ Մեդիցինա դ'Օրիէնթ մէկ թերայն մէջ Բոլէրա ախտին վրայ ընտիր խորհրդածութիւններ հրատարակելով հանդերձ, ազգային թերթերու եւ հանդէսներու մէջ ալ կ'երեւար չատ անգամ , բժշկական տեսութիւններու եւ ընտանի առողջապահական դասերու ամենայաւ խմբագրութեամբ եւ այլ ընտիր յօդուածներով , զոր երկար կը լնի յիշատակել հոս մի առ մի։

Իւր ամենեն հոյակապ գործն է Մանկաբարձութիւնը, այսինքն՝ ինչպէս կը գրէ ինքը, «Մանկանց ինամատարութիւն յատուկ բնական, բարոյական եւ քրիստոնէական։» զոր հրատարակած է գրեթէ դար յառաջ՝ 1844 թուականին ։ Դիւրիմաց պարզ ոճով գրուած ընդարձակ եւ գեղեցիկ դասագիրքը մըն է այս առողջապահական, կամ լաւ եւս, ինչպէս կ'ըսէ Ռ. Ց. Պէրպէրեան (1), հարց եւ մարց համար աւետարան մը, որ թէեւ ըստ Սերվիչէն էֆէնտիի հետեւողութիւն օտար հեղինակներու, բայց տոհմային գրչով կը կրէ եւ է յարմար ճիշդ մեր ընտանի կեանքին։ Դարուս առաջին հայ-մանկաբարձութիւնն է այս, եւ առաջինը միշտ պիտի մնայ յանմահ յիշատակ իւր մեծանուն հեղինակին , որ բժշկական ասպարիզին սեմէնը վրայ հաղիւ կոխած , իւր կէս նպատակին ըրաւ ամեն բանէ առաջ՝ հայ մանկանց առողջութիւնը, հայ մանկանց երանութիւնը եւ հայ որբոց երջանկութիւնը ։ Ուրիշ առիթի վերապահելով գծել ընդարձակ տեսութիւն մը այս յոյժ չանկան աշխատութեան վրայ, կը բաւականանամ ներկայացուցնելով հոս միայն անոր յառաջաբանը, որ գործին ամբողջութեան գաղափարը կը բանայ տալ մեզ ։

«Առաջիկայ գիրքս՝ որ կատարելութիւն առնելու հայմամ ձեռքի կարօտ է , իր մեծամեծ թերութիւններովը՝ մեծ պիտանութիւն ունի ազգին հիմակուան վիճակին նայելով»։

«Ասանկ տղայոց համար գրված հրահանգի մը՝ չատ տարիներէ ի վեր ազգին քաջալաւութեան նախանձաւորները եւ մենք ալ մինչեւ հիմայ կարող անձերէ ապասելով եւ զիտալով որ ասոր կատարելագոյնը դուրս ելլալու դեռ ժամանակի կարօտ եմք, առ այժմ քանի մը բարեկամաց յորդորանօքը յոժարցանք եղածին չափ մէկ հատ մը յօրինել , մինչեւ որ Աստուած մեզի կատարելագոյնը շնորհէ»։

«Մեզի ծանօթ լեզուներուն մէջ ասոր ընտիրները չատ հեղինակներէ մինչեւ մեր օրը տված խիստ չատ եւ կերպ կերպ գանուելով՝ անոնց մէկը թարգմանելու ձեռք զարնելիք նէ, կարծեմ աշխատութիւնը մեզի թեթեւ ըլլալն զատ մինչեւ հիմայ չատոնց ալ դուրս ելած կըլլար»։

«Բայց ասոնց մէջէն մէկ հատ մը չի գտայ որ մեր ազգային վիճակին ու միանգամայն իմ գրութեանս յարմարութիւն ունենար. ուստի ասոնց մէկն ալ թարգմանել չուզելով, մեզմէ գրել յօժարեցանք, բայց միշտ մեզի առաջնորդ ընելով հին ու նոր օրինաւոր հեղինակները, ինչպէս Պղատոն, Լօք, Ռուսօ, Տէսէտտա, Հալլէ, Հիֆլան, Տօնէ, եւ այլն, որոնց չատ տեղ ալ անուններն յիշած եմք»։

«Կը յուսամք որ մեր այս բաղմաթեր հեղինակութիւնը հասարակութեանը հաճելի կըլլայ»։

«Հասարակութեանը կրսեմ. վասն զի գիտուններն եւ հմուտները ամէն բան գիտնալով, ասանկ բանի մը կարօտութիւն չունին. ուստի մեր դրածն ու աշխատութիւնը անոնց համար չէ. ասկէ կը յուսամ որ գիտնալով մեր նպատակը անոնք ալ չեն արհամարհեր մեր ազգա-

(1) Տես «Դօսմ» Բանախօսութիւն Ռ. Ց. Պէրպէրեան, էջ Դ։

սիրական մէկ տկար աշխատութիւնը»։

«Գիտեմ որ այս գործոյս մէջ անանկ բաներ կան՝ որ պարտաւել ուզող մարդիկ իրենց պարտաւանացը նիւթ կընան բռնել, բայց անոնք ամէնն ալ մարդկային անիսորէլի սխալմունքներէն զատ դիտմամբ եղած բաներ են ։»

«Պարտաւելու դիտաւորութեամբ կարդացող մարդը պիտի գտնէ ատոր մէջ չատ տեղ կրկնաբանութիւն. բայց անանկ նիւթերու մէջ՝ որ հասարակութեան չատը անոնց գաղափար չունին. ուստի այն կրկնութիւնները՝ վարժապետի մը համար տալուն պէս կրկնութիւններ են, որ աշակերտին միտքը այն գաղափարին սորվեցնելու համար միւեւնոյն բանը քանի մը անգամ կը կրկնէ։ Եւ ասանկ կրկնութիւններ կը տեսնէ աւելի ուսումնական բաներուն սահմաններուն վրայ , որ ընտել բաներ չըլլալուն համար առաջկուց անգամ մը սահմանը արվելէն ետքն ալ անծանօթ կը մընան։»

«Ասանկ պարտաւանայ ալ յանձնաւոր եղած եմ՝ գիրքս քիչ մը եվրկէկ օգտակար ըլլալու համար։»

Իւր աշխատութեան մէջ ո՞րչափ հմտութիւն կը ցուցնէ Տօքթ. Սերվիչէն էֆէնտի, եւ որչա՛փ խոնարհութիւն , որով առաւել կը փայլի նա իւր ամբողջ գործերուն մէջ ։

Իւր անթիւ գլուխ աշխատութեանց մէջէն յիշատակութեան արժանի է նաեւ այն դամբանական ճառը , զոր 1872ին արտասանած է Ֆրանսերէն, իւր հանճարի եղբօր Տօքթ. Դասպար պէյ Սինապեանի գերեզմանին վրայ , եւ հրատարակած նոյն տարւոյ Կոլէջ Մէդիսէ դ'Օրիէնթ հոկտեմբերի թուոյն մէջ. ինչ հանճար , ինչ հմտութիւն կը տիրէ այդ ճառին մէջ, որ ճառ լինելէ աւելի դաս մըն է այն պարտականութեանց՝ զոր բժիշկ մը իրրեւ մարդ՝ ունի առ ընկերն եւ առ համաբուխան իւր. որ դամբանական լինելէ աւելի խօսուն արձան մըն է Տօքթ. Սերվիչէն էֆէնտիի անկեղծ զգայմանց ու կրթութեան ։

Տօքթ. Սերվիչէն էֆէնտի իւր բազմաթիւ գործերովը գնահատուած, արժանանալով եւ Օսմ. վերնագանդ կայսերաց բարձր գոհունակութեանց, վարձատրուած է Իֆթիխարի եւ Մէճիտիէի մեծ պատուանշաններով։

Ո՞ր հայ բժիշկն է որ ա՛յչափ բեղմնաւոր կեանք մը կրնայ ներկայացուցնել պատմութեան , ո՞ր հայ բժիշկն է որ ունեցած է այսչափ բարձր պաշտօններ եւ մեծ գործեր , որոնց դեռ չատերը կը վրիպին տկար գրչէս։

Տօքթ. Սերվիչէն էֆէնտի բժիշկ կրօնաւոր, մոլեռանդ սիրահար թարոյական, ամուսնացած է կանուխ, պաշտելով արտի անզուգական ընկերուհի մը , եւ եղած է բարի եւ սիրբ հայր բարեկիրթ զաւակներու եւ բարեկիրթ թոռներու ։

Պաշտող իւր արուեստին, ապրած է եւ կ'ապրի կատարեալ պատուաւորութեամբ եւ անբասիր ուղղութեամբ , որ ոչ թէ մեծ, այլ ամենայնէին բժշկի մը իսկ գլխաւոր յատկութիւնն ըլլալու է. առատաձեռն խնամող որբոց եւ աղքատ հիւանդաց, անձնանուէր հայր մը եղած է իւր բաղմաթիւ աշակերտաց , առանց խտրութեան կրօնի եւ ազգութեան. հրաշք ձեռնտու երիտասարդ բժշկաց , անհոգնաձ փափաքող անոնց յառաջադիմութեան, միշտ վայելած է եւ կը վայելէ հայ եւ օտարազգի բոլոր բժշկաց երկիւղած պատկառանքն եւ յարգանքը, ստեղծող բանասիրդիր չաղփաղիութեան եւ զաղիր քաջութեան , անսերող կեղծաւորութեան եւ յետադիմական աբարքներու, ճշմարիտ հանճարի եւ արժանեաց անկեղծ գնահատող եւ քաջալերեղած է, իրմէ վերջը ծնող հայ բժշկաց զրեթէ մեծ մասին դովելի պաշտպանութիւններ ըրած է եւ մէկ քանիին ալ համբաւին եւ զիրքին բոլորովին հեղինակ եղած է ։

Ուսումնասէր եւ վաստակասէր , դեռ այսօր իսկ՝ թէեւ զրեթէ ութսնամեայ , քաջալերած բժշկական ասպարէզին, բայց երիտասարդական աշխատիւ եւ մտքի զարմանալի արթնութեամբ մեծ սիրով կ'ուսանի եւ կ'ուսումնասիրէ ինչ որ բժշկական նորութիւն է, ինչ որ բժշկական յառաջադիմութիւն է ։

Խնա, ամենախնամ , օրինաց գործադրութեան մէջ, եղած է միշտ լսող արդարութեան եւ իրաւունքի ձայնին, ոչ բնաւ երկարաբան, միշտ լակոնախօս. մէկ խօսքով մեծ ազդեցութիւններ ունեցած է երբեմն եւ բազմերամ ունկնդրութիւններ իւր շուրջը բոլորած երեւելի ընկերութեանց մէջ։ Քանի քաղցր է ինձ լսել իւր խօսքերը , վայելել իւր անոյշ խօսակցութիւնը, որ չարտնակ լի սերուն մանրավէպիկներով եւ զրոյցներով, կեանքի մեծ դասեր, պատուական իրատներ կը պարունակեն. քանի քաղցր է ինձ օգտիլ իւր բաղմամեայ բժշկական փորձառութենէն , որ արդէն հոյակապ էր եւ մեծ, մինչդեռ տակաւին ես ծնած իսկ չէի, եւ զիս ծնող մօրս բերանը կաթ կը հոսէր տակաւին։

Վասն. Տօքթ. Սերվիչէն էֆէնտի , ոբոյ գեւ նոր քաջուած կենդանագիրը, իրմէ իսկ ընդունելով պատիւ կունենամ ներկայացուցել հոս այսօր(1), ամենակարեւոր եւ խիստ հաղուագիւտ անձնաւորութիւն մըն է , նշանաւոր թուական մըն է նա հայ բժշկական պատմութեան 19րդ. դարու. օրինակելի , հետեւելի պատուական անձնաւորութիւն մըն է. երիտասարդ բժիշկներ, պահարներ իսկ դեռ չատ կրնան օգտիլ անկէ։

Մաղթենք ուրեմն որ Թուրքիոյ բարձրագոյն վերածնիչն եղող այս ազգեցիկ եւ մեծ բժիշկը, որ իւր երկու նշանաւոր բժիշկ-փեսայներուն, Բլօֆ, Տօքթ. Խորասանճեան էֆէնտիի եւ Տօքթ. Փէշտիմալճեան փաշայի հետ գեղեցիկ երրեակ մը կազմելով արդի հայ բժշկութեան պատիւը եւ շուքը կը յաւելու , ապրի, ապրի չատ եւ հանի իւր հարիւրամեայ տարիքը, այն կորովով եւ առողջութեամբ՝ որով ապրեցաւ նա 78 տարի ։

ՏՕՔԹ. Վ.ԱՀՐԱՄ Ց. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Իւսկ. 12 հոկտմ. 1893

ԳԸՇԼԸԳ ՄԱՀԱԼԼԷՐ

Գրչ մէվսիմինին իճրան հիւքմ իմմէկէ պաշամասըյլա պէրապէր, Ֆրանսանըն ճէհնուպ ճիհէթինտէ հավասընն իթիհալյա մէշհուր օրան Նիս շէհրիյէ Մանագո վէ Մանթէգարյոյ՝ Իվրօքանըն հէր թարաֆրնտան սէյյահրար կիթմէկէ պաշամասը, վէ սարի սէնէլէրտէ օլոզը կիպի, պու սէնէ տախի՝ նիս պէյէտիյէ իտարէսիյէ Մանթէգարյոտաքի մէշհուր գալինօյը իշլետէն շիրքէթին՝ զիյարէթճիլերին մեմնունիյէթինի ճէպ իթմէք իշին պիր չօգ շէնլիքլէր թէրթիպինի գարարլաշըրըզը՝ Եվրօքա կաղէթարընտա օգուտ ընդյոր։

Եվրօքանըն գըշլըգ մահալլէրի խասթէկեան իլէ ասհապը սէրվէթին բաղպէթի սայէսինէ հէր սէնէ նասըլ պէօյիւք խիթիֆատէլերէ մահկամ օրընըզլարը՝ օգուլյարընը մըզլին մալիմի օլա կէլէք տիր։

Նիս, Մանագո, Մանթէգարյո, Բօ, Պիարից, Սան Ռէմօ, Բէգլի, Մատրա կիպի գըշլըգ մահալլէրտէ՝ էհալի հէման գըշլին մահալը մէգքիւրէյէ կիտէն էճնէպիլէրին նիւգիւնտէն կէչինմէքտէ, վէ հաթթա Բարիզին էն պէօյիւք էշեա վէ մէլպուսաթ վէ ճէվահիրճի մաղազալարը տախի (պու իսթիֆատէտէն մահրում գալմամագ իշին) հէր սէնէ գըշլին մէգքիւր շէհրիյէտտէ տիւքքանլար աչմագտա տըր։

Հալ պու քի, Պահրը Սէֆիա սէվահիլ վէ տատարընտա հավանին իթիհալը նօգթամ նազարընտան պու կիպի մահալլէրէ մուատիլ շէհրլէրին բէք չօգ պուլունընը՝ պիրսմամ ամբրպպա թարաֆրնտան թաստիգ իտիլիկի կիպի, Ատալը տէնիզինտէքի Եունան տատարընտան Գօրֆու իլէ Զանթանընն պիր գաչ սէնէտէն պէրու արտրը իթիհալը՝ պու պապատ պիր տէլիլը քեաֆի տատա օլունապիլիր։

Պահրը Սէֆիտէքի Օսմանը ատարընտան պաղըսյա Պէյրութ վէ Թարապլուսը Ղարպ կիպի սըճաղ շէհրլէրիմիզ՝ Իզմիրա իտէն թէսպիրլէր իթթիհազ իտիլիկի հալտէ, գըշլըգ մահալլէր իթթիհազա իտիլմէք սայէսինտէ բէք պէօյիւք խիթիֆատէլերէ նակլ օլապիլէճէքլերինտէն, պու մէսէլէ՝ մահալլի պէլէտիյէ իտարէլերիյլէ տէվարը սահիբսինին նազարը ալդամընը ճէլզլ իթմէ սէզա տըր։

Ճէզարը Պահրը Սէֆիտա ատարընտան Բատասրն՝ եաղ մէվսիմինտէ տէնիզ համմամլարընա տէվամ իթմէք իսթէյէնլէր, վէ գըշ մէվսիմինտէ հավասը միւթէտիլ մահալլերէ բաղպէմ իտէնլէր իշին բէք միւնասիպ պիր եէր օլտուգընտան, ֆէնոր իգլիմտէն պահս իտէն պիր չօգ ատարտա պէյան իտիլմէյ, վէ պիր գաչ սէնէտէն պէրու Եվրօքա Երպապը մէրազընն մէգքիւր ատայա կէսմէթերտիքլերի բաղպէթ տախի թէրագգըյա գապիկյէթինէ տէլիլը քեաֆի պուլընմշը տըր։

Պէյրութ՝ վագրա Բատասրտան գիյատե մաղհարը բաղպէթ իսէ տէ, օրատա տա Սանանթօրիում ուսուցինտէ խասթախանէլէր վէ միւքէմմէլ օթէլլեր վէ սէյյահրարը իսթիրահաթ վէ թէնէզզիւհինի թէէմին էյդիյէճէք թէէսիսաթ՝ հէնուզ

(1) Մէգքիւր բէամ՝ Հէնրէ Ամոյրիայտա նէյր օլընմշը տըր։ Ճ. Շ.

մըգտարը մանթուպպէ տէյիլ տիր։

Թարապլուսը Ղարպ իսէ՝ գըշլըն հավասընն իթիհալը իկէ, Եվրօքանըն գըշլըգ մահալլէրինին էքսէրինէ ֆալգ իքէն, սէյյահրար իչինի՝ էսպապը իսթիրահաթ նօգթամ նազարընտան հէնուզ բէք կէրիտէ պուլունմադտան, գըշլըգ մահալլերէ պուլունտրընտան, գըշլըգ մահալլերէ կիտէնլէրի հէման հիչ ճէլզլ իտէմէյօր։

Գըշլըգ մահալլերէ ախտ թէէսիսաթ իքի գըսմա միւնգասէմ տիր քի՝ պիրինճի գըսմը՝ պէյէտիյէ իտարէլերի, վէ իքինճի գըսմը իսէ՝ էֆրատ թարաֆրնտան վիւճուտէ կէթիրիլմէք լազըմ կէլիր։

Պէյէտիյէ իտարէլերի թարաֆրնտան թէէսիս իտիլէճէք միւէսսէսաթ պաշլըճա տարիւթթատվի վէ խասթանէլէր տիր։

Մամանֆիհի պիր շէհիրտէ եալընը պու իքի թէէսիսին վիւճուտի քեաֆի օրմայրգ, թէնէզգիւհէ մախսուս միւէսսէսաթ տախի մէվճուտ պուլունմադ վէ պէյէտիյէ ումուրը դայէթ եօլունտա օրմագ իգթիզա իսէր։

Էֆրատ թարաֆրնտան վիւճուտէ կէթիրիլէճէք մուէսսէսաթ իսէ՝ միւսաֆիրխանէլէր, լոզանթարար վէ հէր կէօնա լէվազիմաթը սուհուլէթլէ թէտարիքի իչին թիճարէթկեահրար տիր քի, պէյէտիյէ իտարէլերի թէտարիքի իչին թիճարէթկեահրար տիր քի, պէյէտիյէ իտարէլերի պունընը տօղրուտան տօղրուտան թէէսիս իտէմմէքլէ պէրապէր, թէէսիս վէ թէչքիլերի խուսուսընա թէչվիգաթ վէ թէսհիլաթ իպարագ իտէճէք պաշալը։

Հավասը միւթէտիրլիճէրրէտ թէէսիսաթը միւգթազիյէյի վիւճուտէ կէթիրմէք՝ պու նօգթամ նազարտան բէք պէօյիւք ֆարտէյի մունգիպ օլարագ ալընմագտա օլուպ, իյէրուտէ ահվալին պիր գաթ տահա վէխամէթ քէսպ իտէճէկլինտէն գօրգուլույօր իմմիշ։

Պիր օգգա պէյաղ էքմէք 2 ղրչ.ա վէ խաս էքմէք տախի 100 բարայա սաթըլըզը կիպի, բաթաթէսին 6 օգգատան իպարէթ պիր պամմանը կէչէն սէնէ 1 ղրչ.ա ալընը՝ իքէն պու սէնէ էն էտնասը 4 ղրուշա սաթըլմագտա իմմիշ։ Ճիվարտաքի գասապարընն ահվալի տահա ֆէնա օլտըզը նագլ օլունը յօր. օրալարա թրապիզօնտան զախիրէ կէօնտէրիլմիշ իսէ տէ, իւճրէթը նագլիյէ 100 ղրչ.տան 200է իպլաղ իտիլտիկի ճիհէթլէ, զախիրէ զայէթ պահարլայա մայ օրմագտա իմիշ։ Իւճրէթը նագլիյէնին արթմասընտան ասլայը իշէրիլէրտէ զախիրէ ֆիյաթը կիւնտէն կիւնէ եիւքսէլմէքտէ, վէ շէքերին պիր օգգասը 7 ղրչ.ա, վէ հէր շէյ օնա նիսպէթլէ բէք պահալը ֆիյաթլա սաթըլմագտա իմիշ։

—Իզմիրտէն իչար օլընտըղընա կէօրէ, շէհրը մէգքիւրտէ հիւքմ ֆէրմա օլան խասթալըգ սէպէպիյլէ տուրկունլըգ քէսպ իթմիշ օլան մուամալէթը թիւճճարիյէ՝ խասթալըգտան էսէր գալմամասը հասէպկյլէ չու կիւնէրտէ ֆէվգէլատտէ սուրէթտէ արժմըշ, վէ հաթթա Այտընն ղըմէնդիֆէր սթասիօնընտա էմմտատ թիւճճարիյէնին քէսրէթինտէն միւրասէլաթ խայլիճէ միշքիրէշմիշ տիր։

Շէհրը մէգքիւրտէ՝ հավալար հաղ մէվսիմինտէ օլտըզը կիպի սըճաղ կիթմէքտէ իմիշ։ Հոկտ. 29ատա միզան իւլ հարպէ 23 տէրէճէյի կէօսթերմիշ տիր։

Իզմիրտէ միւհիթճանիյնէ քէօմիւր տաղըտրմագ իչին թային իտիլէն դօմիսիօն՝ պէշէր գըյէսի 20 բարայա օրմագ իւզրէ 150000 գըյէ քէօմիւր իշլէթիրա իթմիշ տիր։

ՎԻԳԹՈՐ ԹԻՐԻՆԿ

ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶՍԸ

Գրչընը սօուգտան մուհֆազա օրմագ իչին, իճրա օլընճաճ թէտապիրը պրհիյէնին պաշլըճասը միւքէմմէլ էլպիսէ կիրինմէք տիր։

Պու մէսէլէյի նազարը տիգգթա ալմըշ օլան թիրինկ մաղազալարը՝ պու քէրրէ Եվրօքասան էն սօն մօտա օլարագ զայէթ մէմին վէ նէֆիս գումաշլարտան մամուլ գըշլըգ բալթօլար վէ գօսթիմէրը վէ բէսանէկօթ վէ սէբրի թազրմալը, գատընար վէ գըշլար իչին մանթօլար, վէ չօճուգլարա մախսուս հէր կէօնա էլպիսէ ճէլզ էյէմմիշ օլտուզընտան, էլպիսէ սաթըն ալմագ իսթէյէն զէվամթրն մէգքիւր մաղազալարը գիյարէթի մաղազալարի պէյան օլունը։

ՊՈՆՏՈՒ ՁԻԹՈՆ ՄԱՂԱԶԱՆԸ

ՍԹՄՊՈՒՆ ՊԱՂԶԷ ԳԱԲՈՒՆ

21 Ն.ՍԷՆԹԷՐԹԷՆ ԳԱՐՇՈՒՆ Ն.՝ 21

Ֆրանսական Թիրինկ մը Լաֆիտի մէջ Ամէրիկի մէջ Լաֆիտի մէջ Ամէրիկի մէջ Լաֆիտի մէջ Ամէրիկի մէջ

ԻԼԱՆ

Հայմէթլու Բուսիա խմբագրութիւնը հազրէթլերինին միւսաատէսիյլէ պազը Բուս թիւճճարանը թարագիրնան թէէսիս օլունան Զին-Լուն նամ շիրքէթին սարլ Զին չայը շիրքէթի՝ քէնարի չայլարընը ուսումնական թիւրքիա իշուն բաքէթլէ սաթմագ վազիյգէսինի պու քէրրէ Տէրսաատէթաէ Խավեար իսանընտա Մ. Մ. Սթավրօ վէ Պազիլ Գանաքի նամ թիճարէթ էվինէ թէվտի վէ հէվալէ իմիշ օլաբընը իլան իմէակլէ քէսալը ֆայբ էյլէր։

Պու նէգիֆա չայ՝ սարֆիյաթա սուհուլէթ օլմագ իւզրէ պիր ֆունտլրգ, եարբի ֆունտլրգ, չէրեէք ֆունտլրգ վէ եարբի չէրեէք ֆունտլրգ բաքէթլէրի հարվի սանտրզլար տէրունինտէ թօրասան սաթրլանագ տրր։ Ֆիյաթլարը էնվէն օլուպ պէէր բաքէթ իւզրինտէ եազըլը տրր, վէ հիլէ ու սախթէքարլըգա մէյսան վէրմէմէք իշուն բաքէթլերին իւզէրինտէ Բուսիա հիւքիւմէթինին սաթիտէքի իտարէլի պիր պանտրօլը վար տրր։

ԲԱՔԷԹԼԷ ԲՈՒՍ ՍԱԶԸ

Բուսիա հիւքիւմէթինին միւսաատէսիյլէ պազը Բուս թիւճճարանը թարագիրնան թէէսիս օլունան Զին-Լուն նամ շիրքէթին սարլ Զին չայընա հիլէ իսրլէմէզ, գիրա Բուս հիւքիւմէթինին պանտրօլընը համլ տրր։

Զայըն այրը այրը ալթը ճինանի վար տրր։

Էհալիյէ սուհուլէթ օլմագ իւզրէ պու չայլար՝ պիր ֆունտլրգ, եարբի ֆունտլրգ, չէրեէք ֆունտլրգ վէ եարբի չէրեէք ֆունտլրգ օլարագ մազպութ բաքէթլէր տէրունինտէ մահֆուզ տրրլար։ Պիր ֆունտ՝ 128 տիրհէմէ մուգապիլ տիր։

Ֆիյաթ իւէ ճընսարը՝ միւշթերիւէթ թէէմինամբ օլմագ իշուն բաքէթլէրին իւզէրինտէ եազըլմըշ տրր։

ԹՕՐԱՆ ՍԱԹՐԸ

Թիճարէթ էվլէրի Տէրսաատէթաէ Խավեար իսանընտա պուլունան Մ. Մ. Սթավրօ վէ Պազիլ Գանաքի եաղընդզ՝ ուսումնական թիւրքիա իշուն Զին-Լուն չայլարընը թօրասան եանի սանտրզլար տէրունինտէ սաթմագա մէէզուն վէքիլլէր տիր։

Զէյլ— Պու չայլար՝ Խավեար խանընտա Մ. Բրօսրօսօս Բանթէրզօրուլընդն 71 նումէրօլը պագգալ տիւքքանընտա բէրաքէնտ, եանի լաքէթլէ սաթըլըր։

«ԱԲՍԱՐԷԹ»

Երուանդ վէ չիւրէքասը մարիֆէթլիյլէ պու քէրրէ թէհիյէ վէ թէրթիպ իտիմիշ օլուպ, մէվասը մուզիրրէտէն սաիտ վէ արի օլմասը վէ միպեյէ գուվվէթ վէ իշթինա վէրմէք իսասէլէրինի հայլոզ վէ պինտէնալէյն սընէնթը պէտէնիյէյէ նամի պուլունմասը հասէպկյէ, սաթրպպա թարագիրնան տախի թավսիյէ գըլընմագտա օլան իսալիս իւզիամ սուլունան մասմուլ բազը վէ մաստիգա՝ մէօհրի չիչէլէր տէրունինտէ միաքէթ իւնվանրյա վէ ֆիյաթը մագթուէի միէթտիէսիյէ զիյրտէ թասասա օլունան տիւքքանարտա սաթրլմագա օլուուղը՝ նէյէճէսյանա իլան օլունըր։

Գալաթասա Պանգը Օսմանի սրբասընտա Եուսուֆ Իզզէտին էֆ. խանը թանթրանաքի Միսքէթ տէբօսը վէ չէրիմզին մասրուֆ էճզանէէլերյէլ

Գալաթասա Գոմիսիօն խանը տէրուենտէ Պոլոս աղա լօգանթասընտա։

Վոյվոտա ճատտէսինտէ Նօ. 92 լօգանթասա։

Քիւրէքճիլէր օսգաղընտա Նօ. 27 Նայիկ աղա լօգանթասընտա։

Մանսրգզրյար ճատտէսինտէ Նօ. 199 Արթին աղա գազինօսընտա։

Մօմանէ ճատտէսինտէ Նօ. 111 Մակազէն Ռիւսատ։

Թօրխանէտէ տէօրթ եօլ աղզընտա Նօ. 1 թիւթիւնճի Եանիսէ։

Քէօրրիւ իւզէրինտէ Պողոսի վաբորարը պաչընտա Խաչիֆանի Հաճի Գօսթիսէ։

Եէնի Մահալլէտէ վաբոր իսկէլէսի գարշըսընտա Նօ. 122։

Սթամպօլտա Հաճօրուլօ խան Խաչատուր Մէհմէտ բաչա խանընտա Նօ. 24։

Զարշը իչինտէ Մահֆազանրյար օսգաղընտա Թօգաթլեան լօգանթասընտա Նօ. 29։

Պէյօղլունտա Հաճօրուլօ չարշըսընտա Նօ. 10։

Գալաթա Սէրայը Խաչատուրինտէ Նօ. 257։

Գալաթա Սէրայը գարշը օսգաղընտա Նօ. 6 Քիլիտի մաղազասընտա։

Հալէպ չարշըսը տէրունինտէ Օննիկ աղա լօգանթասընտա։

Ճատտէի քէպիրտէ Նօ. 54 չէքէրճի Հաճի Սարիմ աղատա։

Թարլա պաշընտա Նօ. 40 Անանեան տիւքքանընտա։

Իլէրուտէ աչըլաճագ տէբօյար տախի բէյտէրբէյ իշան օլընճագ տրր։

ԼԱՆՕԼԻՆ ԹՈՒԱԼԷԹ ԳՐԷՄԻ ԼԱՆՕԼԻՆ

ԲԷՌ ԵԱՐԱՐ Սէրթ վէ զրզարմըշ էլէրէ վէ չաթլամըշ էլ վէ աուտագպարրն էյլէչմէսինէ։

ԲԷՌ ՖԱՑՏԷԼԻ Եարա վէ սըրբըմալարը թէմիզ սագլամագ վէ գուրութմագ իշուն։

ԲԷՌ ԵԱՐԱՐ Տէրլինին վէ խուսուսա քիւչիւք չօճուգլար տէրբիսինին հիւմնիւ մուհաֆազասընա։

Գիւշիւմէ էճզաճըլարտա վէ էճզա թիւճճարլարընտա պուլունըր։

Տէրսաատէթտէ աճէնթէ վէ վէքիլ Մ. Ս. ՖԻՐՈՒՀԼԻՆ

Գալաթասա Մէրթէպանի օսգաղընտա Գընաճեան խանընտա։

ՏԷՕՇԷՄԷԼԻԹ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ

ՐԻՉՈ ԲԱՇԻ ԵՕԳՈՒՇԸՆՏՍ. Նօ. 27 ՎԷ ՍԷՐԱՍԱԳԷՐ ԴԱԲՈՒՄԸ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ ԱՃԷՄ ԽԱՆԸ ԹԱՀԹԸՆՏԱ. Նօ. 14.

Տէօշէմէլիք իշուն Աթամպօլտա Ռիպա Բաչա եօգուշընտա Վ. Ա. Գօյլեան վէ Քրիգիկեան նամբ իլէ մուգասատէմա աչմըշ օլուուղրմզ 27 Նուսէրօլը մաղազամզա Թէշրիֆ իսէն պիւճէմէրի միշթերիլերիմիզէ տահա ալէա ճինանտէն վէ եօկի ֆիյաթլարրմզդան տահա էշվէն մալլար սաթապիմէք իշուն, պու քէրրէ էվրօրանրն եանի Ինգլիթէրա, Ամէրիգանիա վէ Ռուսիէ, Լիսե, Լօնտրա, Իթալիա վէ մահալլը սաբիէտէքի ֆապրիգալարը՝ իշէ էրպագ պիր ամէմիմիզի տօլաշմըրթմըշ վէ սաթիսէքի մալլարը բէշինէն ալմըշդը տրր։

Գատիֆէլի տօզումա, գատիֆէլի պասմա, տիւզ պասմա վէ եէքարէթ գատիֆէլի խալըլար։ Քէշէլէր, Հիւսէյնի խալըլարը, մուշամպալար վէ սաիրէ։

Տէօշէմէլիք իրէքլի պրօգաթեր, իրէքլի գատիֆէ, իրէքլի ռէքս, ֆանթիւլի վէ սաիրէլէր վէ պղրը չիչէքլի իշլէմէլի գատիֆէլէր, եուլը ռէքս վէ պունա միւթէպլիգ պիր չօգ ուէօշէմէյէ ահտ գուսմաշլար։

Բլիչլէր, էնվաի տիւրլու թիւլ բէրատէլքէր, սթօրլզպար, վէ զայրիհիմ, վէ զայրիհիմ, վէ էմսալի միսիլլու պիր չօգ էշեան նէֆիսէթ իսթինսալ վէ ճէլպ էյլէմիշ օլուպ, իշպու մալլէրիմիզին նէֆասէթի վէ էհվէնիյէթինէ նազի բաղպէթը ուսումնական մաղազա օլաճաղմզդա քէնտիմիզճէ գանաաթ հասրլ իմմիշ օլտուգդանան, թէշրիֆէ բաղպէթ պուսուրաճագ զէվաթը քիրամ իշուն Ռիզա Բաչա եօգուշընտաքի մաղազամզդան մասատա, պիր տէ Պապր Սէրասքէրի ճատտէսինտէ վազը Աճէմ խանը թահթունտա 14 Նուսէրօլը մաղազայը աչմրշ, վէ չու իքի մաղազամզդտա մահիր պիր գաչ թաբիսիյէրլէր իսթիտատ էյլէսիկմիֆին իլանրյա, էհլինին եալընզդ պիր կէօզ կէզարմէք իշուն թէշրիֆլէրինէ ինթիզար էյլէրիզ։

30—18

ՍԱՐՐԱՖԻԹԷ

ԷՎՐՕՊԱ ԳՈՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 14 Նոյմ.

Ինկիլ. էհամը Ինկ. Լիր.	98—37
Օսմ. էհամը աչրլար	22—
» » գաբանտը	22—03
» » Սէրի Ա	55—75
» » » Բ	34—25
» » » Գ	23 -62
Օթման 1871	098—50
Օսմանլը Պանդասը	13—31
Բուսիա իսթիգրազը	—
Մըսըր տուլ. մութթահրաէ	100—37
» իսթիկրազը	101—
Տարբէի Սանիյէի Մըսըր	103—75
Թօշիլա իսթիքրազը	—
Պուլկար իսթիգրազը	80—50
Գամպիո Բարիզ 3 այ վաաէ	25—36 20

—

Բարիզ 14 Նոյմ.

Ֆրանս. էհա. 3 % ֆր.	099—20
» » 4½ %	104—65
Եէնի Օսմ. էհամը աչըլար	22—22
» » » գաբանտը	22—25
Մէ-դոթէլ	
Սէրի Բ.	33—75
» Գ.	24—
Բուլգարիի չըմէնտրֆէրի	87—62½
Օսմանի	—
Օսմանլը Ըշթիսի էհամը	400—62
« Պանդասը	585—62
Գրէսի Լիոնէ	758—75
Գրէսի Ֆոնսիէ	1027—50
Գօնթռաար տ'Էսգանթ	485—
Սիւէյշ ագսիհնը	2725—
Իթալիա էհամը	79—27
Մըսըր ֆունտ. մութթահրաէ	506—25
Բռիտանիթ Թիւրք	448—12
Եունան 5 % 1879	—
Գամպիո 3 այ վաաէ	25—16½

—

Վիէննա 14 Նոյմ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիո	127—70
Բուլգարի չըմէնտրֆէրի ֆի.	48—50
Օսմանլը Ըշթի ագսիհնը	198—

—

ԳԱԼԱԹԱ ԳՈՐՍԱՍԸ

Էհա. ում. տիւն ագչ. գաբ.	24—09
» » » էն եիւքսէք	24—09
» » » էն աչաղը	24—08
Գու սապահ աչրլար գ. ք.	24—12
Թահվիլիաթը Օսմանիյէ	88—20
» » » էն եիւքսէք	88 30
» » » էն աչաղը	88—20
» » » աչրլար գ. ք.	88 - 30
Սէռի Ա.	55—10
» Բ.	33—30
» Գ.	25—10
Բուլգարի չըմէնտրֆէրի	88—25
Ագչէ ֆաիզի	7—
Բէբօր Ղբչ.	—
Հէվալէսիզ » բէբօր	30 – 25
Թասֆիյէ	22—

—

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ	7—20
Սթամպոլ Պանդասը	3—06
Օսմանլը Սիկուրթա չիրքէթի	3—05
Բէժի ագսիհնը	17—24
Թրամվայ	5--90

—

ԱԳՋԵԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղ. տան	Ղբչ. Բ
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	107—35
Մէթալիք »	97—10
Պէյլիք »	101—20
Ալթընըզ »	102—20
Ինկիլիզ լիրասը	110—05
Ֆրանսըզ ալթունը	87—20
Բօլ	89—10
Գրէմից ալթունը	51—15
Գարպօն գայմէսի	8—65

ԴԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—30
Բարիզ 3 այ վաաէլի	22—95

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ ճանիպը ալիսինտէն

(31) Տէօրտունճի օրասուի Հիւմայուն սիւլթան 23իւնճի այլընընն Թապիպ Անէմա Զիյա էֆէնին 309 սէնէսի մարտը իպիթասընտան իթիպարէն միւլքիյէ սթրպպասընտան Իպրահիմ էֆէյէ Թէրք էյլէսիկի 300 ղրշ.լուգ պիր գրթա սուրէթի զայ օլտուղունան, հէր քիմին եէտինէ կէչմիշ իսէ Թարիխը իլանէն իթիպարէն 15 կիւնէ գասար կէօթիւրիպ Պապը վալէսի Սէրասքէրի Մուհասէպէթ տարիէսի կիւնճի չիւպսինէ թէնլիմ էյլէմէյէսի վէ իտիմէտիկի թագտիրսէ զայտան տիկէրի իթա օլունաճաղը իլան օլունընը։ 3—3

* * *

(32) Պէյոզ տէպպադխանէսի իչիւն մէվզրի միւնագասայա գօնուլան 10000 ասէտ թուզլու գուրու Գայսէրի կէօնիւնին իթասրնա թալիպ օլանլարը՝ բէյ սիւրմէք վէ չէրմիթը մուգաբրէրէսինի անլամաղ իւզրէ Թարիխը իլանէն իթիպարէն պիր հաֆթա խիթամտնա գասար պէէէր կիւն մազամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթը Ուսմանիյէ տարիսինէ կէչմէլէրի։ 3—3

* * *

(33) Նիզամիյէ էյպիսէ անպարը իչիւն միւպայա օլընճագ 20,000 արշընը ճէտիտ պէյազ մասամբօլնն պէէէր արշընը ճէտիտի 1 ղրշ. 32 բարասա թալիպ էօնսէսինտէ օլուպ, Թրշ. սանի Ռուսինին 8ինճի կիւնիւնէ գասար պէէէր կիւն միւնագասասը իրա օլունարագ. մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիյէճիկինտէն իթասընա վէ էրմէյէ կիւնիւ 100ասէ 5 թէնզիմինէ թալիպ օլանլարրն՝ մազամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթը Ուսմանիյէ տարիսինէ կէչմէլէրի։ 3—3

Գիրինճի ֆունտիյէ մալի սբարմաչէթ 52394 ասէտ։

Քէզալիք պիրինճի ֆունտիյէ մալի բաքէթի սէօրթիսէն սբարմաչէթ 320 գրչ։

Եէչիլ չուհա գալը սանտրզ 11 ասէտ։

Սարը սախթիյան ագճէ քէսէսի 250 ասէտ։

Տէրի գալը թաէթա սանտրզ 60 ասէտ։

Կաղ թէնէքէսի 1500 ասէտ։

Իվզաֆը Հիւմայուն խազինէսինճէ միւպայա իտիլէճէք օլան պալէասէ մուրագգամ 6 գալէմ լէվազիմին միւնագասալարը իճրա օլընճագընտան, իթա իթմէք իսթէյէնլէրին չէրանթը միւնագասայը անլամագ, վէ միւնազասալարընտա պուլունագ իւզրէ Մէճիլիսը Իտարէյի Էվզաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

Թրշր. սանի 1309։ 3—1

Ղուկաս Սպրամանին՝ օտապայը Պարսամ մէմլէքէթնտէ պա իրամ մահքիմանպիհ պրաճաղը օլան մալիւմ էլ մրգսար մէպպիրին թէէմինը իսթիֆասը զրմնընտա մեսեուունը մէրգումբն էօհտէի թասարրուֆընտա օլուպ թահթը հաճէյ ալարրրլան եէնի խան օսգաղընտա վազը 4 նիւմէրօլը կէսիրկինին սիւլիս հիսէսիյէ Մէրճան աղա մահպլէսինին Թրղճրլար ճատտէսինտէ վազը 25 նիւմէրօլը տիւքքանընը միւլք վէ կէսիրկինին սիւլիսսան ան բուպ հիսէսի պունտան ատամմ լէտէլ միզայէտ լիրաի Օսմանի 100 ղրշ. հիսապրյա մէզքիւր 4 նիւմէրօլը տիւքքեան հիսէսի 1300 վէ 25 նիւմէրօլը տիւքքան հիսէսի տախի քէզալիք 3300 ղրշ.տա թալիպի էօհտէսինտէ թէգարրուր իթմիշ վէ միւտտէթինին ինզզասընա մէպին մուվագգաթէն զարարտատէսի քէշիտ զըլընմրշ օլարընտան, պունտան զիյատէյէ նանի 100ասէ 5 գամմրյա թալիպ պուլունանլարը վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին թարիխը իլանան իթիպարէն 31 կիւն զարֆընտա տարէյի Իճրայա միւրաճաաթլա բէյ սիւրմէէրի, վէ միւտտէթը մէզքիւրէնին ինզզասընա մէպին միւթէազրպ գարարը գաթիսի քէշիտ զըլընճաղընտան օտտան սօնրա գամմ գապուլ օլընմայաճաղը Տէրսաատէթ Իլամաթը Նիզամիյէ Իճրա տարէսինէն իլան օլընընը։

1 Թրշր. սանի 309

Սիւլաավէնտիկեար վիլայէթի տախի լինտէ Դարասի սանճաղընա թապի մա Քիւչիւք քէօյ Այվալըգ վէ մա Արմուտապա էսրէմիա վէ Քէմէր գալալարը զէյթուն աչարընն միւտտէթը միւզայտեէրի՝ չէհրը հալը Բուսինին 6ընճը, վէ Պիկա սանճաղընա միւհամ Այվանզզ վէ Մանաթթը վիլայէթինտէ Էլպասան վէ Լիքէն գալալարը մէրքեզ վէ նէվահի մէվզուրը զէյթուն աչարընն միւզայտէ միւտտէթլերի տախի 15ինճի կիւնէ գասար թէմտտ իսիլէրէ օլարընտան, պունալարա թալիպ օլանլարընն վէ Այսրն վիլայէթինտէ մա Տիբիլի Այազմա նահիյէսի զէյթուն աչարընն միւտտէթը միւզայէտսի չէհրը մէզքիւրընն 6սընա գասար թէմտտ իսիլիպ 430,000 ղրուշտա թալիպի իւզէրինտէ պուլունտրզընտան, պունալարա տախի զամմ իթմէք իսթէյէնլէրին՝ մահալլէրինէ վէ եախսա Մալիյէ Խազինէի ճէլիլէսինտէ Ազար վէ Բուսումաթ իտարէի ուսմանիյէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի։

2 Թրշրինը սանի 309

Բ. ՀԱՏՈՐ (ՎէրԷՔ)

ԳԻՏԱԿԱՆ ԶԲՕՍԱՆՔ

40 Հրահանգ եւ 42 Պատկերով։ Գինն է 4 Ղրշ

Կը գտնուի Հայ դրատուները։

ԷՎԶԱՖԸ ՀԻՄԱՅՈՒՆ

Թէքքար իլան իլէ Թաղիերը մուսամէլաթ օլընճայա գասար, եանի նագա իլէ ֆիրմանի օլընմագ գաթիսի վազ գըլընընճայա տէկին եալընզդ մահկիլաթը վագիֆէյէն հիսէսատանդն հասպէլ ինզամ պիլա միւգայէտ թէֆիվիզ իսանէքզէրի հիսէյլի սէքնալէրին նրսքը մէճիտի 19 ղրուշ վէ նրսքը տիկէրի Խավնէի էվմաֆը Հիւմայունդն սուրէթ վէ սէրկի վէ գուրտը իլէ սաթրլանագ արր։ Ամմ հիսէյլի օլուպ տա պիմիգայէտ սաթրանլարրը մուսանճէէլէսինին նրսքը լիրա 100 ղրուշ հիսապրյա լիրա օլարագ, վէ սիկէր նրսքը քէզալիք սուրէթ վէ սէրկի գապուլլյէ իհալէ զըլընճաճաղընտան, պու գապուլյէն սթիհզիքր մահիսլաթրն մուայյէն օլան 4 հաֆթա միւտտէթը իլանընտան Յինճի իլան միւտտէթի օլան իչպու 309 սէնէսի թըշրինի սանինին 1ենի կիւնիւնդն իթիպարէն մահը մէզքիւրդն 8ինճի բաղարէրթսի կիւնիւնէ գասար թալիպ օլանլարրն գրյմէթը մուխամմէնէլէրինին էօչրինէ միւսալի թէէմին ազչէէրէյէ պէրապէր Մահկիլաթ իտարէսինէ միւրաճաաթ իթմէլերի լազմ կէլէէէկի 3ենի տէֆա օլարագ իլան օլընը։

..20..1000 (1).— Ագսէբյան Օրուճ Ղազի Իսմայիլ աղա մահպլէսինտէ Հասան Բաչա Զէյմէսի սօգաղընտա թախմինէն վէ թէրպիէն 34 մէթրօ պիր գրթա արսանդն Նրսքի հիսէսի. մինատիսի Նաղիֆ։

..20..555. — Իսրինէ Գարուս սընտա նէսորյան Սուլթան մահալլէսինտէ Զրնարը Զէյմ ճատտէսինտէ թախմինէն վէ թէրպիէն 228 մէթրօ պիր գրթա արսանդն 9 հիսէսէն 5 հիսէսի. Էմին աղա։

..37.-1000.—Մէվլանանէ Գաբուսընդն Ուզուն Եուսուֆ մահալլէսինտէ Մէճիտիյէ գարագօլանէ օսգաղընտա թախմինէն վէ թէրպիէն 60 մէթրօ արսատա մէպնի 13 օտա վէ 1 գույու վէ 152 մէթրօ պաղէյի միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին նրսքի հիսէսի։ Հաճի Հասան։

..229..6000. — Սամսթեատա Հաճի Հիւսէյին աղա մահպլէսինտէ Սամսթեա ճատտէսինտէ թախմինէն վէ թէրպիէն 30 մէթրօ արսատա մէպնի 2 օտա վէ 1 սուֆայր միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին պիմիտին. Հիւսնի։

..39..3500. — Իսկիտարտա Արազիյէճի ճաֆէր մահպլէսինտէ Պաֆը եօգուշընտա թախմինէն վէ թէրպիէն 60 մէթրօ արսատա մէպնի 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 60 մէթրօ պաղէյի միւշթէմիլ պիր պապ մէնզիլին նրսքի հիսէսի. Հիւսնի։

..300,298..4500.— Իսկիտարտա Պաղլար մահպլէսինտէ Թօբճաչը ճատտէսինտէ թախմինէն վէ թէրպիէն 44 մէթրօ արսատա մէպնի վէ 53 մէթրօ պաղէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 60 ղրշ. քիրալը միւթէհամմիլ ախչապ իքի պապ պէրպէր տիւքքեանընընն միւլք մա կէսիրկի նրսքի հիսէսի. հաճի Հիւսէյին։

..230,232..7500.—Արնաուտ գարիյէսինտէ պիրինճի ճատտէսէ թախմինէն վէ թէրպիէն 85 մէթրօ արսատա մէպնի 4 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 228 մէթրօ պաղէյ վէ թահմիլընտա պիր պապ ասղրամանը տիւքքեանընը միւշթէմիլ վէ չէհրի 100 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պապ մէնզիլին 4 հիսէ իթիպարը յա 1 պուչուգ հիսէսի. հաճի Հիւսէյին։

..10,12..16500.—Գասրմ Բաչատա Իմին ճամի մահպլէսինտէ Սամանը օսգաղընտա թախմինէն վէ թէրպիէն 98 մէթրօ արսատա մէպնի 5 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 գույու վէ 1292 մէթրօ պաղէյի միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին նրսքի հիսէսի. Հիւսնիւ։

..7..6000.— Քիչիւք Մուսթաֆա Բաչատա Մոլլա Խուսրէվ մահպլէսինտէ Եումնի Բաչա սօգաղընտա թախմինէն վէ թէրպիէն 83 մէթրօ արսատա մէպնի 4 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 գույու վէ պիր մրգտար աչըգլրը միւշթէմիլ ախչապ 1 պապ մէնզիլին նրսքի հիսէսի. Հիւսնիւ։

..46..1200.— Գուկկունճուդտա իճատրյէ մահպլէսինտէ Սաաթճը Ալիմն մահպլէսինտէ թախմինէն վէ թէրպիէն 152 մէթրօ վէ տէրունինտէ 1 գույուլը միւշթէմիլ 1 գրթա արսանդն 5 հիսէսէն 1 հիսէսի. Հիւսնիւ։

..2..2000.—Իսկիտար Վալիտեի Ամիգ մահպլէսինտէ Զընարը թէքքէ օսգաղընտա թախմինէն վէ թէրպիէն 95 մէթրօ արսատա մէպնի 4 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 76 մէթրօ պաղէյի միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին լուպ հիսէսի. Հիւսնի։

..2..12500.—Պէյօղլունտա Եաղճը մահպլէսինտէ Գաբալանպաղը օսգաղընտա թախմինէն վէ թէրպիէն 34 մէթրօ արսատա մէպնի 5 օտա վէ 4 սուֆա վէ 1 գույու վէ 1 սարնընը միւշթէմիլ վէ չէհրի 300 դրուշ քիրալը քեարկիր 1 պապ մէնզիլին լուպ հիսէսի. հաճի Հասան։

..3..4666.— Թօրխանէտէ Ֆիրուզ աղա մահպլէսինտէ Արապպար օսգաղընտա թախմինէն վէ թէրպիէն 74 մէթրօ արսատա մէպնի 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 45 մէթրօ պաղէյի միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին 3 հիսէսէն 2 հիսէսի. հաճի Հասան։

..44..7500.— Իսկիտարտա Սէյամի Ալի էֆ. մահպլէսինտէ Թէքքէ Իչի օսգաղընտա թախմինէն վէ թէրպիէն 196 մէթրօ արսատա մէպնի 4 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 գույու վէ 152 մէթրօ պաղէյի միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին 3 բուպ հիսէսի. հաճի Հասան։

..99..32500.—Գանլըճա գարիյէսինտէ Անտաօլը Հիսարը ճատտէսինտէ թախմինէն վէ թէրպիէն 266 մէթրօ արսատա մէպնի ճամէքեան հարվէթի մահպլէրինի վէ 9 գուրնա վէ 2 հարվէթ վէ 1 գույու վէ 114 մէթրօ հաթապ մահալի իլէ պիր պապ սուճը տիւքքեանընը միւշթէմիլ վէ չէհրի 160 ղրշ. քիրալը քեարկիր պիր պապ համմամընն նրսքի հիսէսի. հաճի Հասան։

..53..2250. — Իսկիտարտա Թէնպէլ հաճի Մէհմէտ մահպլէսինտէ Սէյամի Ալի էֆ. ճատտէսինտէ թախմինէն վէ թէրպիէն 83 մէթրօ արսատա մէպնի 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 43 մէթրօ պաղէյի միւշթէմիլ ախչապ 1 պապ մէնզիլին 8 հիսէսէն 2 հիսէսի. հաճի Հասան։

..77, 79..16000.— Պէյօղլունտա Ֆերի գարիյէսինտէ վէ ճատտէսինտէ թախմինէն վէ թէրպիէն 82 մէթրօ արսատա մէպնի 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 20 մէթրօ պաղէյի վէ թահմիլընտա 1 պապ տիւքքանը միւշթէմիլ քեարկիր 1 պապ մէնզիլին պիմիտինը. հաճի Հասան։

..26..10000.—Գասրմ Բաչատա Ճամի Բէպիր մահպլէսինտէ Սէլ Գարբուսու ճատտէսինտէ թախմինէն վէ թէրպիէն 28 մէթրօ արսատա մէպնի 1 օտայը հավի վէ չէհրի 160 ղրուշ քիրալը քեարկիր 1 պապ տիւքքանընն միւլք մա կէսիրկի սիւլիսս հիսէսի. հաճի Հասան։

(1) Ճիւմէլէրին պաչարընտա իլք ֆիզատա պուլունան սագգամար՝ մահկիւլաթրն նիւմէրօպարընը վէ իքիճճի հիզատաքէրի գրյմէթը մուխամմէնէլէրինի պիտիրմէքտէ տիրլեր։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՐԱՌԱՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅԵՐԷՆ

ԲԱՌ-Բ 20000

Գիւն 5 դրուշ, կազմեալ

Լիսանը Թիւրքի մուսլիմէրինանէն Պոլոս էֆէնտի Գալրպէճանընն թէէլիֆքէրաէսի օրան իշպու էսէր՝ Թիւրքճէ լիսանընը թէէսիլամ վէ թէէրրիս իտէնէրը իշուն զայէթ էլզեմ պիր քիթապ տրը։

Քիթապը մէզքիւր լիսանը Օսմանիտէ միւսթամէլ Արապի, Ֆարսի վէ Թիւրքճէ քէլիմէլէր իլէ, քէնտի մանի հայկոյիչերի իլէ պիր խայը ֆէնի վէ սէնտի լուզաթ ու թապիրթը հավի տիր։

Մէհէլլիֆի մուսանիֆէյի՝ Եվլասը վաթանա մատտի պիր սուհուլէթ տուխի վիրմէք իշուն պու քէրրէ քիթապը մէկքիլրը ֆիյաթընը աուէթա քեաղրը վէ ճիլտիյէսի պահասը տիմէք օրան Պ.Շ ԴՐՈՒՇԱ թէնզիլ իթմիշ տիր։

Մէրքէզի ֆիրուխթը՝ Պապը Սէլի ճատտէսինտէ Շիրքէթի Միւրէթթիպիյէ մաթպասասը տրը։ Սպիր էրմէնի քիթապչիլար նէզդինտէ տախի պուլունուր։

Թաշրալար իշուն բօսթա իւճրէթի պիր դարուչ զամմ օլունուպ, պէսէլի բօսթա բաբա գապալ օլունուր։

ՏԷՎԱՖԻՐԸ ԷՄԻՐԻՆԷ ԷՃԶԱ ՄԻԹԹԷԱՀԻՏԻ

Ժ. ԱԼԷՔԻԱՆ

Սթամպօլտա Պաղչէ-Դարբուսընտա Ճէլալ պէյ խանը ալթընտա 2 նումէրօլը Էճզա տէբօսը.

32 սէնէսէն պէրու Թէէսիս իսիմիշ օլան իշպու էճզա տէբօսընա միւրաճաաթ իսէնէլէր կէրէք էմմանրն նէֆասէթինտէն վէ կէրէք ֆիյաթլարրն էշվէնէյէթինտէն սէմուն վէ խաշնուտա գալմալարը Թէէսին իսիմիշ տիր։ Տէբօի մէզքիւրտ Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրա վէ Ամէրիգանանրն մէշհուր ֆապրիգալարընտան ճէպ իսիմիշ հէր նէվ էճզալար վէ Նօրվէկիանրն խալիս պալրզ եաղը պուլունտրզը կիպի, Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզին հաղը իլաճլար (Աբէսիս-լիսթէ), վէ մէքթէպլէր իչիւն ֆէնին քիմիա, ալեմի ու եէտէմի, գուլումճուլրզա վէ «կալանօրլանթիչ» մախսուս ալեմի վէ էճզալար, Ֆրանս վէ Պարսկա չարպալարը, Իվրօպա մասին սուլարը, հրուֆամի տէգրմէնէրէրի իչիւն նիքել վէ անթիմոն մուտեպէրէր, ճէբաչրզա միթէպալրզ հէր նէվ լասպիր էտէվամթը, էճզա տիւքքանարընտա խիմիական օլունան էլէմանթմ, էլէքթրիգ մախսուս ալեմի վէ պաղչէ մէբազլարը իչիւն էլվէրիչլի էվրօրասան ճէպ իսիմիշ ազամ ալը մաճունը տախի ֆիւրուխթ օլընը։ Սրբարըշլար զպէնթ տրգգամի վէ միւրաճլա ճէտա օլընը։

ԷԼՊԻՄԷՆԻԶԻ

ԹԻՐԻՆԿ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸՆՏԱՆ

ԻՇԹԻՐԱ ԷՅԼԷՄԷՆԻԶ ՍՈՒՐԼԹԸ ՄԱԽՍՈՒՍԷՏ ԹԱՎԱՏՅԼ ՕԼԸՆԸՐ

ՏԻՊԳԱՆԹ

Շէէրիմիզտէ Թիրինկ մաղազասընտան պաչգա հիչ պիր մաղազա մագթու ֆիյաթի (բրի ֆիքս) իլէ իճրան օլուգ ու իթա իթմէմէքտէ տիր։

Էրքէքլէր վէ գասընլար վէ չօճուգլար իչիւն էն սոն մոտա, վէ էն էհվէն էլպիսէ։

Գալաթասա Գարաքէօյտէ Ն՝ 11

վէ

Պէյօղլունտա Տօղրու Եօլտա Ն՝ 505-511

ՕՍՄԱՆԼՔ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ՇԻՐՔԷԹԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՍԻ

20 սէֆէր 1310 վէ 2/14 օգոստոս 1892 թարիխի Ֆէրմանը ալիշան մուճիպինճէ Թէչէքքիլ էյլէմիշ տիր։

Շիրքէթը մէզքիւրէ՝ հարիգ վէ տէնիզ վէ հայաթ սիկուրթալարը մուամէլաթընը իճրա իտէր։

Իտարէխանէսի.—Տէրսաատէթտէ